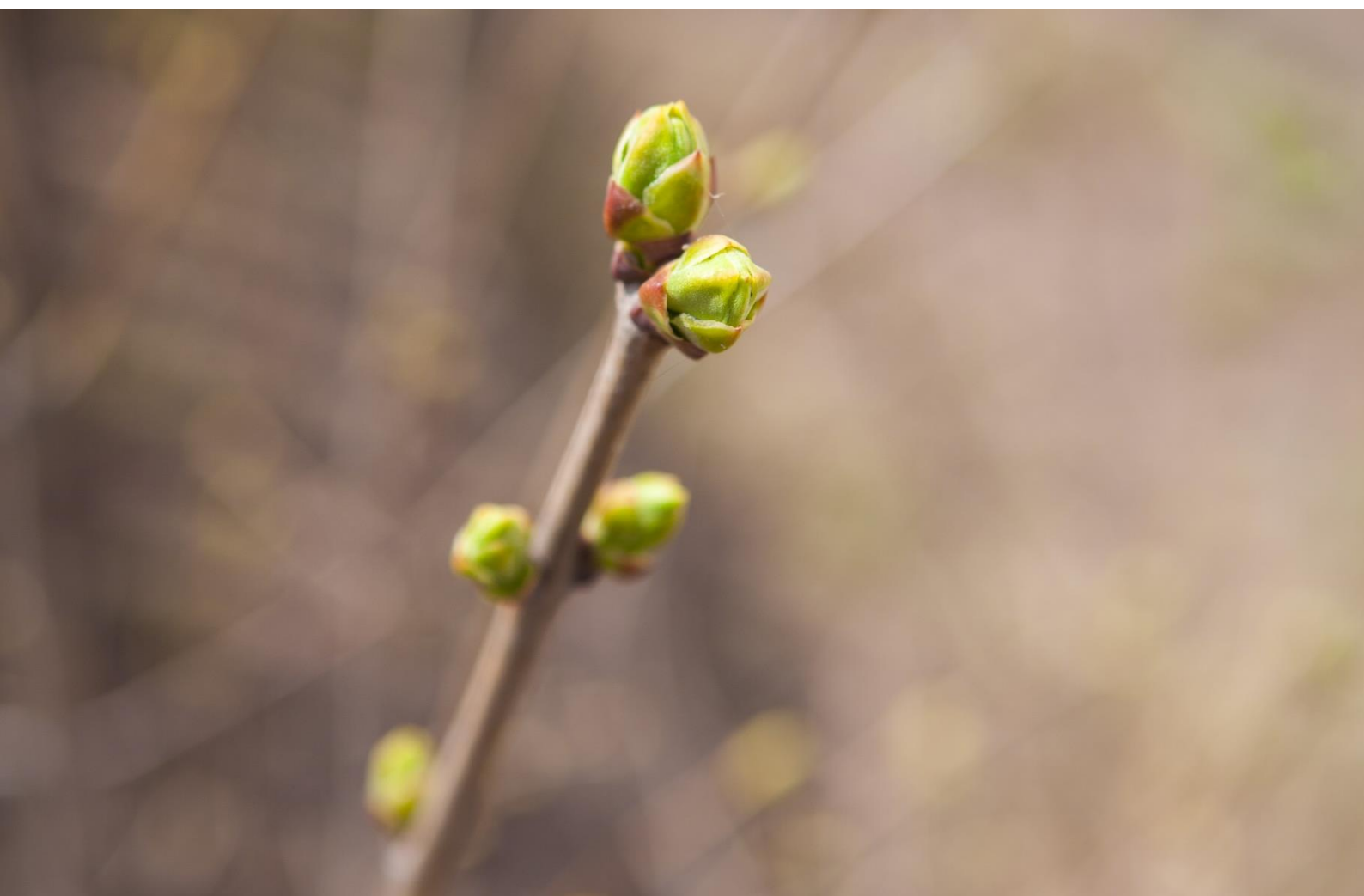




Innhold

Om Kredittforeningen for Sparebanker _____	3
Styrende organer og organisasjon _____	5
Nøkkeltall _____	6
Årsberetning _____	7
Resultatregnskap _____	12
Balanse _____	13
Kontantstrømoppstilling _____	14
Notehenvisning _____	15
Noter til regnskapet _____	16
Erklæring i samsvar med verdipapirhandelsloven § 5-5 _____	43

Om Kredittforeningen for Sparebanker

Visjon og mål

Selskapets visjon er å være en ledende leverandør av kreditt til mindre og mellomstore norske sparebanker.

Kredittforeningen for Sparebanker (KfS) utsteder obligasjoner i kapitalmarkedet og låner midlene ut til sparebankene. Dette bidrar til bedre tilgang på langsiktige lån for bankene til konkurransedyktige vilkår.

Etablering

KfS ble stiftet i 2004. Egenkapitalbevis kapital på kr 50 mill. ble tegnet av 49 sparebanker og Eiendoms kreditt AS. KfS er registrert med organisasjonsnummer 986918930.

Offentlig godkjenning, tilsyn og vedtekter

KfS har konsesjon som kredittforetak. Finanstilsynet fører tilsyn med virksomheten. Vedtektene kan ikke endres uten Finanstilsynets godkjenning. Vedtektene ligger på foretakets hjemmeside:

<http://www.kredittforeningen.no>.

Juridisk struktur

KfS har konsesjon som kredittforetak og er organisert som en kredittforening etter samvirkeprinsipper. I et slikt foretak vil ikke avkastning på egenkapitalen, men brukernytten være det bærende motiv for virksomheten. Brukerne, eller medlemmene, vil i fellesskap være eiere av foretaket uten at det enkelte medlem har eierskap til noen definert andel av egenkapitalen. Medlemmene har begrenset økonomisk ansvar og er ikke forpliktet utover innskutt medlemsinnskudd.

Utlån og kredittpolicy

KfS har ett produkt som er å yte gjeldsbrevlån til norske sparebanker. Ved å ta opp lån i KfS kontra et lån i obligasjonsmarkedet, slipper banken indirekte kostnader som megler, tillitsmann, VPS, evt. børs/ABM. I tillegg er saksbehandlingen rask. KfS sitt konkurransefortrinn er konkurransedyktige betingelser, rask saksbehandling og det at KfS er en alternativ finansieringskilde for bankene.

KfS tilbyr hovedsakelig lån med løpetid mellom ett og fem år. Lånene gis som enkle standardiserte

gjeldsbrevlån med rentefastsettelse for tre måneder av gangen. Utlånene finansieres med innlån med samme løpetid og rentebetingelser. Lånene løper uten avdrag til forfall.

Styret fastsetter en individuell kredittramme på den enkelte sparebank. Kredittrammen baseres på bankens ansvarlige kapital og kredittkvalitet og kan utgjøre inntil størrelsen på bankens tellende ansvarlige kapital, men begrenset av størrelsen på den ansvarlige kapital i KfS. I vurdering av kredittkvalitet baserer KfS seg på eksterne kredittanalyser, og annen offisiell tilgjengelig informasjon fra og om banken. Den enkelte bank kan, innenfor sin samlede kredittramme, fordele sine låneopptak i KfS på flere ulike forfallstidspunkt for å redusere refinansieringsrisikoen. Lån som forfaller på et bestemt tidspunkt kan ikke utgjøre mer enn 1/3 av tellende ansvarlig kapital i banken, maksimert til 2/3 av KfS sin ansvarlige kapital på det tidspunkt lånet ble innvilget.

Ved utbetaling av lån trekkes et medlemsinnskudd på minimum 3% av lånebeløpet. Ved innfrielse blir medlemsinnskuddet tilbakebetalt under forutsetninger angitt i vedtektene.

KfS er et «non-profit» foretak. Marginen på utlån legges på et nivå som dekker kostnader, utbytte på egenkapitalbevis kapitalen og skatt.

Innlån

Utlånene finansieres ved utstedelse av obligasjonslån i det innenlandske markedet. Dersom muligheten åpner seg kan det bli aktuelt å bruke de internasjonale kapitalmarkeder. Obligasjonslån vil som hovedregel bli notert på Nordic ABM.

KfS utsteder både obligasjoner med flytende rente med rentefastsettelse for tre måneder av gangen, og obligasjonslån med fast rente i hele lånets løpetid. Hvert obligasjonslån bygges typisk opp gjennom utstedelse av flere transjer etter hvert som nye lån utbetales. Obligasjonslånene har normalt en låneramme på kr 500-600 mill. Ved behov vil KfS også utstede sertifikatlån med opptil 12 mnd. løpetid. De viktigste kjøperne av

obligasjonslån og sertifikater er pengemarkeds- og obligasjonsfond, forsikringsselskaper og pensjonskasser.

Kapitalforvaltning

I forvaltning av egne midler legger KfS stor vekt på sikkerhet og forutsigbar avkastning. Midlene plasseres derfor i det vesentligste i utlån til / innskudd i bank, fondsandeler og omsettelige rentebærende papirer av god kvalitet.

Soliditet

Den ansvarlige kapital i KfS består i 2019 av:

Ren kjernekapital: Medlemsinnskudd, overkursfond og opptjent egenkapital

Tilleggs kapital: Egenkapitalbeviskapital

Medlemsinnskudd på minimum 3% trekkes ved utbetaling av lån. Størrelsen på medlemsinnskuddet som trekkes ved utbetaling av lån tilpasses låntakerens risikovekt (i henhold til kapitalkravsforskriften) og vil utgjøre 15% ren kjernekapital i forhold til utlånsmassen (noe mindre i forhold til forvaltningskapitalen). Ved innfrielse blir medlemsinnskuddet tilbakebetalt under forutsetninger angitt i vedtektene. På denne måten blir KfS automatisk oppkapitalisert etter hvert som utlånsporteføljen øker, og tilsvarende nedkapitalisert når utlånsporteføljen minker.

Styrende og kontrollerende organer

Representantskapet er foretakets høyeste organ.

Finanstilsynet har gitt dispensasjon til at representantskapet kan bestå av åtte medlemmer. Det velges fire varamedlemmer. To av representantskapets medlemmer og ett av varamedlemmene skal velges av egenkapitalbeviserne.

Styret består av minst fem og høyst syv medlemmer og inntil to varamedlemmer som alle velges for to år om gangen. Minst en fjerdedel av styrets medlemmer må tilfredsstillende kravet om ikke å være ansatt eller ha tillitsverv i andre finansforetak.

Administrasjonssamarbeid

For å kunne tilby medlemsbankene attraktive lånevilkår er det av stor betydning at foretaket drives med lave

kostnader. Det er relativt få, men store transaksjoner som krever høy kompetanse. KfS har funnet det formålstjenlig å inngå avtale om administrasjonssamarbeid med Eiendoms kreditt AS. Samlet har virksomhetene nødvendig kompetanse, ressurser og systemer til å håndtere foretakets behov. Avtalen om samarbeid som er inngått mellom KfS og Eiendoms kreditt AS innebærer samlokalisering, samme IT-plattform og IT-systemer. Avtalen er godkjent av Finanstilsynet.

Ledelsen i KfS

Administrerende direktør Lars W. Lynngård (59) har innehatt stillingen siden 1.1.2017. Lars W. Lynngård er siviløkonom fra NHH og har vært ansatt i Eiendoms kreditt fra 1998 og i deltidsstilling i KfS siden 2004. Før det har han vært ansatt i Vesten fjelske Bykreditt AS fra 1987 til 1996, blant annet som finanssjef og i Norges kreditt AS som avdelingsdirektør fra 1996 til 1998.

Leder forretningsstøtte og kontroll er Ann Cathrin Helle (43) i deltidsstilling fra 1.9.2019. Hun har utdanning i samfunnsfag fra Universitetet i Oslo og i finans fra Handelshøyskolen BI. Hun har tidligere jobbet i Sparebanken Vest som Head of Operation med fag- og personalledelse innen aksjer, obligasjoner, rente- og fx-derivater. Hun har også jobbet som Treasurer, Financial controller og Company Secretary i Kristian Gerhard Jebsen Skipsrederi.

Ola Erstad Engelsen (31) er ansvarlig for regnskap, innlån og kapitalforvaltning. Han har en Master i økonomi og administrasjon fra NHH og har vært ansatt i KfS fra 2015. Før det var han ansatt i DNB.

Kathrine Kristiansen (46) er ansvarlig for utlånsvirksomheten. Hun har MBA fra University of Houston og har vært ansatt i KfS fra 2010. Før det har hun vært ansatt i DNB.

Styrende organer og organisasjon

Representantskapet

Medlemmer

Dag Sandstå (leder)
Per Olav Nærestad (nestleder)
Alf Inge Flokketvedt
Rune Ramsvik
Bjørn A. Riise
Magne Bjørnstad
Trond Teigene
Egil Mogleiv

Stilling

Banksjef, Tysnes Sparebank
Banksjef, Arendal og Omegns Sparekasse
Adm. banksjef, Skudenes & Aakra Sparebank
Banksjef, Etne Sparebank
Banksjef, Nidaros Sparebank
Banksjef, Rindal Sparebank
Adm. direktør, Sparebanken Sogn og Fjordane
Siviløkonom, Bergen

Varamedlemmer

Arild Bjørn Hansen
Siri Fossum
Vidar Skaaland
Kim F. Lingjærde

Stilling

Adm. direktør, Sparebank 1 Østfold Akershus
Adm. banksjef, Soknedal Sparebank
Adm. banksjef, Søgne og Greipstad Sparebank
Banksjef, Fana Sparebank

Revisor

KPMG v/statsautorisert revisor Anfinn Fardal

Kanalveien 11, 5068 Bergen / Postboks 4 Kristianborg, 5822 Bergen

Styret

Medlemmer

Peter Frølich, (styreleder)
Anne-Grethe Knudsen (nestleder)
Anne Maria Langeland
Knut Oscar Fleten
Susanna Poulsen

Stilling

Advokat, Bergen
Adm. banksjef, Lillesands Sparebank
Regiondirektør, Husbanken Vest
Adm. banksjef, Sparebank 1 Hallingdal Valdres
Banksjef, Hjelmeland Sparebank

Varamedlem

Nina Holte
Trygve Jacobsen

Stilling

Adm. banksjef, Østre Agder Sparebank
Adm. banksjef, Larvikbanken

Nøkkeltall

Resultat (mill.kr)	2019	2018	2017	2016	2015
Netto renteinntekter	7,91	7,56	6,56	5,91	6,60
Driftskostnader	6,07	3,72	3,94	3,87	4,21
Resultat av ordinær drift/resultat før skatt	2,16	3,97	2,60	2,92	1,68
Skattekostnad	0,63	1,08	0,74	0,82	0,58
Resultat etter skatt	1,53	2,88	1,86	2,11	1,10
Regnskapsposter (% av GFK)	2019	2018	2017	2016	2015
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (mill.kr)	5 174	5 284	5 362	5 696	6 038
Netto renteinntekter	0,15	0,14	0,12	0,10	0,11
Driftskostnader	0,12	0,07	0,07	0,07	0,07
Resultat før skatt	0,04	0,08	0,05	0,05	0,03
Skattekostnad	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01
Resultat etter skatt	0,03	0,05	0,03	0,04	0,02
Andre nøkkeltall (%)	2019	2018	2017	2016	2015
Vekst i utlån %	-7,7	0,8	-4,1	-3,4	-8,9
Vekst i forvaltningskapital %	-7,6	0,5	-3,8	-5,0	-8,6
Kostnader i % av totale inntekter	73,7	48,4	60,3	57,0	71,5
Kapitaldekning %	22,8	21,6	22,7	21,5	22,0
Ren kjernekapitaldekning %	17,8	16,9	18,1	17,2	18,2
Uvektet kjenekapitalandel %	3,6	3,4	3,7	3,7	4,0
LCR %	15 043	13 283	148	2 251	1 814
Andre nøkkeltall (mill.kr)	2019	2018	2017	2016	2015
Risikovektet balanse	1 003	1 086	1 084	1 179	1 309
Tellende ansvarlig kapital	228	234	247	253	288
Ren kjernekapital	178	184	197	203	238
Årsverk i foretaket	3	3	3	2	3
Egenkapital pr 31.12.	228	234	246	253	288
Brutto utlån pr 31.12.	4 815	5 215	5 172	5 391	5 579
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer pr 31.12.	4 725	5 128	5 090	5 292	5 533
Forvaltningskapital pr.31.12.	4 971	5 377	5 350	5 563	5 859

Årsberetning

Virksomhet

KfS er organisert som en kredittforening med formål om å være en tilbyder av kreditt til norske sparebanker. Virksomheten er begrenset til å utstede obligasjoner i kapitalmarkedet og låne midlene videre til sparebankene. Brukernytten og ikke avkastning på egenkapitalen er det bærende motiv for virksomheten. Selskapets forretningsadresse er Solheimsgaten 11, 5058 Bergen.

Norsk økonomi

Veksten i norsk økonomi har vært god i 2019 og antas å bli ca. 2,5%. Veksten forventes å avta noe i 2020, blant annet på grunn av lavere olje- og anleggsinvesteringer. Privatkundesektoren er viktig for sparebankene og boligmarkedet viste en moderat vekst på 2,6% nasjonalt i 2019. En tilsvarende vekst er forventet i 2020. Arbeidsledigheten har holdt seg lav på 2,4% (NAV) og det forventes at ledigheten holder seg lav fremover.

Norges Bank startet en syklus med rentehevinger i september 2018 og har i 2019 satt opp renten videre i tre omganger til 1,50%. Norges Bank holder muligheten åpen for ytterligere en renteøkning i 2020, men stadig flere tror at rentetoppen kan være nådd i denne omgangen både på grunn av utsiktene for norsk økonomi og på grunn av rentebildet internasjonalt.

Finansinstitusjonenes lånekostnader har vært stigende gjennom 2019. Pengemarkedsrenten representert ved 3 mnd. NIBOR steg gjennom året fra 1,27% til 1,84%. Lange renter representert ved fem år swaprente startet året på 1,70% og hadde en fallende trend helt frem til august hvor den nådde en bunn på 1,45%. Fra august og ut året steg den kraftig og endte på 2,0%.

Obligasjonsmarkedet har stort sett vært velfungerende for sparebanker av alle størrelser. Differansen i kredittpåslag mellom større og mindre banker er blitt noe redusert i 2019. Sparebankene har benyttet et godt marked til å utstede obligasjonslån.

Vi forventer at markedssituasjonen vil være stabil også i 2020.

Resultatregnskapet

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning om fortsatt drift. Tall for 2018 er angitt i parentes.

Netto renteinntekter ble kr 7,91 mill. (kr 7,56 mill.). Regnet i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør netto renteinntekter 0,15% (0,14%). Høyere netto renteinntekter i 2019 kan forklares ved høyere markedsrenter som økte renteinntektene på plassert kapital.

KfS holder en andel av sine likviditetsreserver i form av obligasjonsfond og obligasjoner utstedt av norske banker. I 2019 var det en netto inntekt på obligasjonsfond på kr 0,3 mill. (kr 0,1 mill.).

Lønn og generelle administrasjonskostnader utgjorde kr 5,88 mill. (kr 3,68 mill.). Økte kostnader skyldes i hovedsak ny avgift til krisetiltaksfondet som for KfS utgjorde kr 2,0 mill. i 2019. Totale driftskostnader ble kr 6,07 mill. (kr 3,72 mill.). Dette utgjorde 0,12% (0,07%) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Resultatet før skatt ble kr 2,16 mill. (kr 3,97 mill.) og utgjør 0,04% (0,08%) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Årets skattekostnad utgjør kr 0,63 mill. (kr 1,08 mill.). Årets resultat etter skatt ble kr 1,53 mill. (kr 2,88 mill.) dette utgjør 0,03% (0,05%) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Disponering av resultatet

Av årets resultat foreslås kr 1,25 mill. (2,5% på egenkapitalbevisekapitalen) avsatt til utbytte og de resterende kr 0,28 mill. foreslås overført til annen egenkapital. Annen egenkapital utgjør etter dette kr 8,70 mill.

Utlånsutvikling

Mens utlån viste en mindre vekst i 2018 opplevde KfS en reduksjon i utlån på kr 400 mill. i 2019. Samlede utlån utgjør kr 4.815 mill. (kr 5.215 mill.). Det ble utbetalt nye lån til sparebanker på til

sammen kr 1.485 mill. (kr 1.315 mill.). Samtidig ble det innfridd utlån på til sammen kr 1.885 mill. (kr 1.272 mill.). Ved årsskiftet er det 37 sparebanker som har løpende lån i foretaket. Gjennomsnittlig løpetid i utlånsporteføljen er 1,99 år som er en økning med 0,28 år fra 2018.

Innlån

Det er i 2019 emitert obligasjoner for kr 1.275 mill. Gjennomsnittlig løpetid i innlånsporteføljen er i 2019 økt med 0,27 år til 2,01 år.

KfS ønsker å bidra til at obligasjoner utstedt av foretaket oppleves som attraktive verdipapirer, både gjennom lav kredittrisiko og gjennom utstedelse av obligasjoner i store serier, med varierende løpetider og rentebetingelser, og ved at obligasjonene blir noterte på Nordic ABM.

Rating

For ytterligere å bedre transparens overfor markedet og å øke interessen for selskapets obligasjoner valgte KfS i 2019 å inngå en avtale med Nordic Credit Rating (NCR) der NCR foretok en offisiell rating av selskapet og selskapets obligasjoner. KfS og selskapets obligasjoner ble den 13.02.2019 tildelt langsiktig/kortsiktig rating; A-/N-1+ (outlook stable). Ratingen tilfredsstiller kravene til "investment grade". Ratingen bekrefter høy kvalitet og lav kredittrisiko i utlånsporteføljen.

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen utgjorde kr 4,97 mrd. (kr 5,38 mrd.) ved utgangen av 2019.

Kapitalforvaltning

Som følge av sammenfallende avdragsprofil på innlån og utlån har ikke KfS behov for å holde store likviditetsreserver. KfS sin kapital plasseres i utlån, bankinnskudd, verdipapirfond (rentefond) og i rentebærende papirer utstedt av den norske stat, multinasjonale investeringsbanker, kommuner, banker, kredittforetak, samt i solide norske ikke finansielle foretak innenfor fastsatte kredittrammer. KfS har ikke investert i aksjer eller egenkapitalbevis.

Kapitalforvaltning (mill. kroner per 31.12)

Risikovekt	Debitorgruppe	2019	2018
0 %	Stats- og statsgarantert obligasjon	37	30
10 %	Bank og finansobligasjoner (OMF)	85	75
20 %	Bankinnskudd	5	31
20 %	Bank- og finansobligasjoner		
50 %	Bank- og finansobligasjoner		
100 %	Ansvarlig lån i bank	13	14
Totalt		140	150

Risiko og kapitalstyring

Finansiell virksomhet innebærer et behov for styring og kontroll av risiko. KfS legger vekt på at de ulike typer risikoer som foretaket er eksponert for gjennom driften, blir identifisert og målt. Foretaket har retningslinjer for styring og kontroll av de ulike risikoområder, og risikoforhold blir jevnlig rapportert til styret. Administrasjonen har ansvaret for den daglige risikostyringen som utøves gjennom instruks, rapporter og kontrollaktiviteter.

Det foretas en årlig gjennomgang av risikostyring og internkontroll. Internkontrollen blir rapportert til styret av daglig leder og internkontrollansvarlig. Ekstern revisor avgir uttalelse til styret om foretakets internkontroll. Dette blir så gjennomgått av styret og risiko- og revisjonsutvalget.

Selskapet har en egen compliance- og risikokontrollfunksjon, som er uavhengig av operative funksjoner.

Risikoprofilen i KfS skal være lav. For KfS innebærer det i all hovedsak styring og kontroll av risiko knyttet opp til fire risikoområder, kredittrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko er risikoen for tap dersom medlemmene i KfS ikke oppfyller sine forpliktelser knyttet til utlån og er en av de mest betydningsfulle risikoene for selskapet. KfS håndterer kredittrisiko gjennom vedtatt kredittpolicy i styret, som har til hensikt å gi en lav kredittrisiko. De senere årene har strengere regulatoriske krav for bankene ført til at bankene er blitt vesentlig mer solide og har fått strengere krav til risikostyring, herunder likviditetskrav slik at bankene kan klare seg i perioder med dårlig likviditetstilgang. Med det tilsyn som bankene i dag er underlagt, anses risikoen for betalingsmislighold og tap som meget lav.

Kredittrisiko består også av **konsentrasjonsrisiko** som er definert som faren for tap som følge av at store deler av den utlånte kapitalen er knyttet opp mot enkeltaktører og/eller mot avgrensede geografiske- eller næringsmessige områder. For KfS er også konsentrasjonsrisiko av vesentlig betydning.

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Markedsrisiko defineres som risikoen for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser. Dette inkluderer aksje-, rente-, valuta-, motparts- og kredittspreadrisiko. KfS har ikke kjøpt aksjer eller egenkapitalbevis og har forretninger kun i norsk valuta. Det er etablert rammer for markedsrisiko knyttet til kredittrisiko og spreadrisiko på finansielle plasseringer. I kredittrammene inngår også eksponering for motpartsrisiko i derivatkontrakter. Ved utløpet av 2019 hadde selskapet ingen løpende derivatkontrakter.

Renterisiko er eliminert ved at alle plasseringer gjøres i aktiva med flytende rente. Alle innlån løper med flytende rente eller er konvertert til flytende rente gjennom rentebytteavtaler. Gjennom at innlån og utlån i tillegg har lik løpetid, terminatoer og regler for renteregulering har KfS heller ikke nevneverdig renterisiko.

KfS har ingen handelsportefølje i finansielle instrumenter. Obligasjoner og sertifikater holdes enten som likviditetsreserver eller som sikringsinstrumenter. Likviditetsreservene er definert som «bankportefølje» og bokføres etter porteføljeprinsippet til laveste verdi av bokført verdi eller markedsverdi. Likviditetsporteføljen av obligasjoner hadde per 31.12.2019 en gjennomsnittlig restløpetid på 1,89 år.

Likviditetsrisiko kan deles i to elementer; refinansieringsrisiko og prisrisiko. Førstnevnte er risikoen for at KfS ikke er i stand til å refinansiere gjeld og/eller ikke evner å finansiere en økning i aktiva. Utlån til bankene blir gitt med like lang løpetid som de korresponderende innlån. KfS har ingen plikt til å sikre refinansiering av bankenes lån og foretaket

har derfor liten refinansieringsrisiko. Prisrisiko er risikoen for at KfS ikke er i stand til å refinansiere forpliktelser uten en betydelig merkostnad på ny finansiering, eller at et prisfall på eiendeler som må realiseres. Ved matching av innlån og utlån blir prisrisiko eliminert.

Det foreligger risiko knyttet til muligheten for at en eller flere banker ikke klarer å innfri lån på forfallsdato. I tillegg har en risiko for feil i den enkelte bank som gir forsinket tilbakebetaling. Lav likviditetsrisiko er et viktig element for KfS. Det er derfor etablert retningslinjer, oppfølgingsprosedyrer og andre tiltak, herunder krav til likviditetsreserver, som skal bidra til å sikre obligasjonseierne rettidig betaling.

For beskrivelse av øvrige risikoområder og oppfølging av disse, vises til note 2.

Soliditet

Ved utbetaling av lån fra KfS trekkes det minimum 3% medlemsinnskudd. Medlemsinnskuddet inngår i foretakets egenkapital. Medlemsinnskudd utgjorde kr 169,7 mill. per 31.12.2019.

Foretaket har i tillegg en egenkapitalbeviskapital på kr 50 mill. Egenkapitalbeviskapitalen teller med i kapitaldekningen som tilleggskapital. Se note 3 for ytterligere informasjon om egenkapitalbevisene.

Samlet egenkapital inklusiv overkurs og opptjent egenkapital utgjør kr 228,4 mill. Se note 4 for fullstendig beskrivelse av utviklingen og sammensetningen av egenkapitalen.

Dette gir en kapitaldekning på 22,8% (21,6%), en kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning på 17,8% (16,9%) og en uvektet kjernekapitalandel på 3,6% (3,4%).

I desember offentliggjorde Finansdepartementet nye kapitalkrav for banker og finansinstitusjoner. Endringen innebærer at de lettelser i kapitalkrav som følger av full implementering av CRR/CRD IV (SMB rabatt og bortfall av Basel I gulvet) blir motvirket av en økning av systemrisikobufferen med 1,5%-poeng. Økningen i systemrisikobufferen vil gjelde alle finansforetak mens SMB rabatt og bortfall av Basel I

gulvet vil påvirke finansinstitusjonene svært ulikt. Ettersom KfS ut i fra sitt virkeområde ikke påvirkes av noen av lettelsene i kapitalkravene men kun av økningen i kapitalkravene, medfører endringen at KfS får et netto økt kapitalkrav på 1,5%-poeng fra 31.12.2022.

KfS har i sine vedtekter innebygget god beskyttelse av sine kreditorer. Selskapet har en selvpålagt buffer på 1,5%-poeng over kapitaldekningskravet før medlemsinnskudd skal kunne tilbakebetales til medlemmene etter at utlån er tilbakebetalt. I tillegg kreves det godkjenning fra Finanstilsynet (se avsnitt om medlemsinnskudd side 4).

Den særlige netto økningen i kapitalkrav som KfS får fra 2022 medfører at selskapet vil vurdere å endre vedtektenes bestemmelsen om selvpålagt kapitalbuffer. Dette vil i så fall kreve samtykke fra både obligasjonseierne og Finanstilsynet.

Personale og arbeidsmiljø

Ved utgangen av året var det seks deltidsansatte i KfS, alle disse jobber også i Eiendomskreditt. Av de ansatte er to menn og fire kvinner. Antall årsverk i 2019 utgjorde 2,6 (2,6). Gjennomsnittsalder er 45 år.

KfS søker å vektlegge likestilling mellom kjønn ved rekruttering til stillinger i ledelsen og ved rekruttering til styrende organer. Det legges også vekt på å unngå all form for diskriminering ved ansettelser og i andre sammenhenger. Arbeidsmiljøet anses å være godt.

Når det gjelder utbetalinger til ansatte og tillitsmenn vises til note 17. Godtgjørelser til de ansatte er basert på fast lønn og det foreligger ikke bonusordninger for ansatte eller tillitsvalgte. Det samlede styret fungerer som godtgjørelsesutvalg.

Foretaket driver ikke virksomhet som forurensar det ytre miljø.

Samfunnsansvar

Regnskapsloven krever at KfS skal redegjøre for hvordan selskapet forholder seg til sitt samfunnsansvar med hensyn til, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, og miljø og korrupsjonsbekjempelse. I den daglige driften ivaretar KfS sitt samfunnsansvar

på disse områder på en god måte gjennom forretningsstrategier, håndbøker, instruksjoner, rutiner og etiske retningslinjer.

KfS arbeider for å fremme samfunnsansvaret blant annet gjennom opplæring og bevisstgjøring på områder som er risikoutsatt for kriminell aktivitet. Selskapet har kun utlån til norske sparebanker og risiko knyttet til hvitvasking, terrorfinansiering og svindel anses som lav. I tråd med lovgivningen har KfS økt fokus på antihvitvaskingsarbeid. Selskapet har gjennomgått rutiner og etablert økt kundekontroll.

Bærekraft

Bærekraft står høyt på agendaen i selskapet, og selskapet har i 2019 startet arbeidet med å utarbeide et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner basert på ICMA Green Bond Principles 2018. Dette er en del av selskapets strategi for å utvikle et samarbeid med sparebanker om grønne lån. Ved å bidra til finansiering av grønne prosjekter gjennom samarbeid med lokale sparebanker vil selskapet bidra til at det grønne skiftet får et bredere nedslagsfelt.

Virksomheten antas å medføre lave miljøbelastninger. KfS legger vekt på å redusere klima- og miljøpåvirkninger på områder der dette er mulig, og har begynt arbeidet med å bli Miljøfyrtårn-sertifisert.

Fremtidsutsikter

Det forventes en stabil markedssituasjon også i 2020. Etterspørselen etter kreditt fra både privatkunde- og bedriftssektoren vil trolig opprettholdes på dagens nivå. Sparebankene vil være i posisjon for utlånsvekst, noe som kan bidra til økt etterspørsel etter lån i KfS.

Finansnæringen er tillagt en viktig rolle i utviklingen av samfunnet i en mer bærekraftig retning. I markedet er det sterk vekst av kapital som ønskes investert i grønne formål. I denne sammenhengen kartlegger nå KfS om selskapet kan ha en funksjon for å kanalisere grønn finansiering til sparebankene. Ettersom det per i dag er et begrenset antall lån til grønne formål i hver enkelt bank, og det er relativt ressurskrevende å utstede grønne obligasjoner, vil bruk av KfS som felles utsteder av grønne obligasjoner være både effektivt og ressursbesparende for sparebankene.

Takk

Styret vil takke for medlemmenes oppslutning om KfS i året som er gått. Det er gjennom medlemmenes bruk at kredittforeningen fortsatt kan være en viktig leverandør av kreditt til mindre og mellomstore norske sparebanker.

Bergen, 12. februar 2020
Styret for Kredittforeningen for Sparebanker



Peter Frølich
Styrets leder



Anne Grethe Knudsen
Styrets nestleder



Anne Maria Langeland
Styremedlem



Knut Oscar Fleten
Styremedlem



Susanna Poulsen
Styremedlem



Lars W. Lyringård
Adm. direktør

Resultatregnskap

(i hele 1000 kr)

	Note	2019	2018
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		763	679
Renter av utlån til og fordringer på kunder		115 047	97 369
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		1 955	1 786
Sum renteinntekter og lignende inntekter		117 765	99 834
Renter og lignende kostnader på gjeld til kunder		338	301
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		109 519	91 969
Sum rentekostnader og lignende kostnader		109 857	92 269
Netto renteinntekter		7 908	7 565
Inntekter av andre verdipapirer		313	65
Andre gebyrer og provisjonskostnader		17	24
Netto gevinst/tap finansielle instrumenter		29	84
Sum inntekter		8 233	7 690
Lønn m.v.	17	2 330	2 303
Sosiale kostnader		441	446
Administrasjonskostnader		3 104	929
Andre driftskostnader		193	44
Driftskostnader		6 068	3 722
Resultat av ordinær drift før skatt		2 165	3 968
Skattekostnader	18	634	1 084
Resultat av ordinær drift etter skatt		1 531	2 884
Disponering			
Avsatt til utbytte		1 250	1 250
Overført til/fra annen egenkapital		281	1 634
Sum disponeringer		1 531	2 884

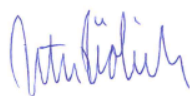
Balanse

(i hele 1000 kr)

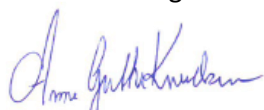
Eiendeler	Note	31.12.19	31.12.18
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15	5 052	31 240
Nedbetalingslån til sparebanker	6	4 815 000	5 215 000
Rentebærende verdipapir	9	98 396	88 691
Obligasjonsfond	9	37 376	30 065
Forskuddsbetalinger og opptjente renter		14 942	12 058
Sum eiendeler		4 970 766	5 377 053

Gjeld og egenkapital	Note	31.12.19	31.12.18
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8	4 724 648	5 127 622
Annen gjeld		2 205	2 916
Påløpte kostnader		14 780	11 912
Utsatt skatt	18	770	610
Sum gjeld		4 742 403	5 143 061
Medlemsinnskudd som skal tilbakebetales		169 650	175 560
Egenkapitalbeviskapital	3	50 000	50 000
Overkursfond		16	16
Annen egenkapital		8 697	8 416
Sum egenkapital	3,4,5	228 363	233 992
Sum gjeld og egenkapital		4 970 766	5 377 053

Bergen, 12. februar 2020
Styret for Kredittforeningen for Sparebanker



Peter Frølich
Styrets leder



Anne-Grethe Knudsen
Styrets nestleder



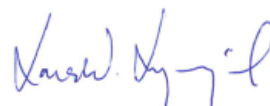
Anne Maria Langeland
Styremedlem



Knut Oscar Fleten
Styremedlem



Susanna Poulsen
Styremedlem



Lars W. Lynngård
Adm. direktør

Kontantstrømoppstilling

(i hele 1000 kr)

	2019	2018
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder	115 563	99 244
Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer til kunder	-107 861	-94 256
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-2 450	-1 579
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m.v.	-2 733	-2 775
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-3 267	89
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-748	723
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetaling ved salg av sertifikater og obligasjoner	97 501	97 216
Utbetaling av nedbetalingslån til kunder	-1 485 000	-1 315 000
Innbetaling av avdrag på nedbetalingslån	1 885 000	1 272 000
Utbetaling ved kjøp av obligasjoner og sertifikater	-114 447	-104 407
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	383 054	-50 191
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalinger ved utstedelse av obligasjonsgjeld/sertifikater	1 368 269	1 282 067
Innbetaling av lån fra finansinstitusjoner	50 000	-
Innbetaling av medlemsinnskudd	9 600	17 250
Tilbakebetaling av medlemsinnskudd	-15 510	-31 020
Utbetalinger ved innfrielse av obligasjonsgjeld/sertifikater	-1 819 603	-1 242 000
Utbetaling av utbytte	-1 250	-1 250
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-408 494	25 047
Netto kontantstrøm for perioden	-26 189	-24 422
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	31 240	55 661
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	5 052	31 240

Notehenvisning

Note 1 Regnskapsprinsipper	16
Note 2 Offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) – Risiko og kapitalstyring	19
Note 3 Egenkapitalbeviskapital	25
Note 4 Egenkapitalbevegelse	26
Note 5 Kapitaldekning	27
Note 6 Geografisk fordeling av utlån og antall banker (mill.kr)	28
Note 7 Risikoklassifisering	29
Note 8 Innlån	31
Note 9 Verdipapir	32
Note 10 Rentederivatavtaler	32
Note 11 Renter av utlån til og fordringer på kunder	32
Note 12 Restløpetid og rentereguleringstidspunkt for eiendeler og gjeld	33
Note 13 Over- og underkurs ved innlån og aktivert gevinst/tap ved realisasjon av sikringsforretninger	34
Note 14 Nærstående parter	34
Note 15 Innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner	34
Note 16 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	34
Note 17 Utbetalinger og lån til ansatte og tillitsmenn i selskapet	35
Note 18 Skattekostnader	36
Note 19 Overgangsnote IFRS	37

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

1. Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Årsregnskapet for KfS er avlagt i samsvar med kravene i regnskapsloven, forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak og god regnskapsskikk.

Regnskapet er basert på historisk kost med unntak av finansielle eiendeler, herunder kjøpte verdipapirer som ikke er benyttet til sikringsforretninger, som blir vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Lån, fordringer og andre finansielle forpliktelser er vurdert til amortisert kost.

Årsregnskapet presenteres i norske kroner.

2. Endringer i regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for 2019 følger de samme regnskapsprinsipper som årsregnskapet for 2018.

Følgende regnskapsprinsipper er vedtatt innført fra 01.01.2020.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter blir implementert med virkning fra 01.01.2020. Standarden erstatter IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. Implementering av IFRS 9 innebærer en ny modell for klassifisering og måling av finansielle eiendeler, ny modell for nedskrivning av finansielle eiendeler og nye regler for sikringsbokføring.

IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at foretaket utarbeider åpningsbalansen 01.01.2020 etter prinsippene i IFRS 9. Det er adgang til å unnlate å utarbeide sammenligningstall for historiske perioder, og KfS har valgt å benytte seg av denne muligheten. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2020 blir ført direkte mot egenkapitalen. Samlet effekt for KfS blir en økning i egenkapitalen på 0,25 mill. kr., som vist i tabellen under.

IFRS 15 Inntekt fra kontrakter med kunder

IFRS 15 vil erstatte IAS 18 som omhandler kontrakter for leveranse av varer og tjenester og IAS 11 som omhandler anleggskontrakter. Den nye standarden er basert på et prinsipp om inntektsføring i takt med at kontrollen med en vare eller tjeneste overføres kunden, slik at kontroll erstattes av risiko og avkastning som avgjørende for inntektsføringstidspunktet. Vurderingen er at standarden vil ha liten innvirkning for KfS.

Effekten av overgangen til IFRS på egenkapitalen

Egenkapital pr. 31.12.19	Note	228 363
Endring som følge av ny ECL for eiendeler til amortisert kost	19	-
Ny måling av finansielle eiendeler til virkelig verdi	19B,C	333
Skatteeffekt av overgangen (endring utsatt skatt)		-83
Egenkapital pr. 01.01.20		228 613

3. Finansielle eiendeler og gjeld

Utlån

Utlån er ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verdivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemetode, som et uttrykk for virkelig verdi på utlånet. Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelte utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av fremtidige kontantstrømmer, beregnet etter forventet levetid på lånet. Nedskrivning er klassifisert som tapskostnad. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Verdipapir

Ved kjøp og salg av verdipapirer og finansielle avtaler, benyttes oppgjørsdato som bokføringsdato.

Verdipapirplasseringer

Alle sertifikat- og obligasjonsplasseringer er enten klassifisert som omløbspapirer eller som sikringsportefølje som inngår i styringen av renterisikoen i balansen. Porteføljen av omløbspapirer er vurdert samlet til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er satt til omsetningsverdi på børs og der det ikke foreligger børskurser er verdien satt i samarbeid med megler. Ved salg av omløbspapirer vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til anskaffelseskost.

Verdien av sikringsporteføljen er i balansen oppført til anskaffelseskost korrigert for periodisert kursdifferanse. Gevinst og tap ved realisasjon av sikringsporteføljen blir balanseført og periodisert som en korreksjon til løpende rentekostnader over gjenværende løpetid for det sikrede objektet.

Innlån

Obligasjons- og sertifikatinnlån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet korrigert for over- og underkurs. Obligasjons- og sertifikatinnlån oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer. Tilbakekjøpte egne ikke-amortiserte obligasjoner og sertifikater er fratrasket obligasjonsgjelden med pålydende verdi.

4. Ikke-finansielle eiendeler og gjeld

Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet og består av leverandørgjeld og påløpte kostnader til finansskatt, arbeidsgiveravgift og feriepenges.

5. Egenkapital

Medlemsinnskudd

Medlemsinnskudd klassifiseres som egenkapital dersom instrumentet gir innehaveren rett til en proratarisk andel av foreningens netto eiendeler ved en eventuell avvikling og at instrumentet ikke har noen prioritet fremfor andre krav på foreningens eiendeler ved en avvikling. Videre er det et krav at medlemsinnskuddet kun kan tilbakebetales dersom foreningen har en tilfredsstillende økonomi, likviditet og kapitaldekning. Tilbakebetaling av medlemsinnskudd krever godkjenning fra Finanstilsynet. I henhold til regnskapslovens § 6-3 har KFS i regnskapet for 2019 ført medlemsinnskuddet opp

under egenkapital på en egen linje under «Innskutt egenkapital».

6. Inntektsføring

Renter, provisjoner og gebyrer tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Forskuddsbetalte kostnader, forskuddsbetalte inntekter og opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen. Påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen.

Overkurs/underkurs

Overkurs og underkurs ved utbetaling av utlån til kunder balanseføres. Overkurs kostnadsføres og underkurs inntektsføres planmessig lineært som en justering av de løpende renteinntektene frem til forfall på lånet eller første rentereguleringstidspunkt. Ved innfrielse av lån fra kunder til over- eller underkurs før lånets forfall eller rentereguleringstidspunkt, blir over- eller underkursen inntektsført på innfrielsepunktet.

Overkurs eller underkurs ved emisjon av sertifikater og obligasjoner balanseføres og blir resultatført planmessig lineært som en justering av løpende rentekostnader i perioden, frem til sertifikatets/obligasjonens forfall, eventuelt frem til første rentereguleringstidspunkt. Ved tilbakekjøp av egne sertifikat- og obligasjonslån blir overkurs kostnadsført og underkurs inntektsført på kjøpstidspunktet i samsvar med NRS 18.

7. Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattepliktige inntekt og formue, mens endringen i utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjellene mellom det regnskapsmessige resultat og den skattepliktige inntekt. Den utsatte skatteforpliktelsen er vist som egen post under avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser. Utsatt skattefordel vises som egen post under immaterielle eiendeler.

8. Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metode. Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter.

9. Ekstraordinære poster

Ekstraordinære poster er poster som er av uvanlig natur, som ikke opptrer regelmessig og som er vesentlige i forhold til virksomheten.

Note 2 Offentliggjøring av finansiell informasjon (Pilar 3) – Risiko og kapitalstyring

Innhold

1. Innledning
2. Kapitaldekning
 - 2.1 Kapitaldekningsregelverket
 - 2.2 Beregning av kapitaldekning
3. Styring og kontroll av risiko
 - 3.1 Totalrisikomodell

1. Innledning

Denne noten gir en beskrivelse av risiko- og kapitalstyring i KfS og skal dekke krav til offentliggjøring av finansiell informasjon slik dette fremkommer av kapitalkravsforskriften.

Oppdatert informasjon om kapitalkrav og ansvarlig kapital oppdateres minst kvartalsvis og offentliggjøres i kvartalsrapporten på hjemmesiden til KfS:

www.kredittforeningen.no

2. Kapitaldekning

2.1 Kapitaldekningsregelverket

Kapitaldekningsregelverket bygger på en standard for kapitaldekningsberegninger hvor formålet er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet gjennom mer risikosensitivt kapitalkrav, bedre risikostyring og kontroll, tettere tilsyn samt mer informasjon til markedet. Kapitaldekningsregelverkets bestemmelser fremgår av finansforetaksloven §§ 14-1 til 14-6 samt kapitalkravsforskriften, beregningsforskriften og CRR/CRD IV-forskriften.

Kapitaldekningsregelverket bygger på tre pilarer. Pilar 1 omhandler minimumskravet til ansvarlig kapital, pilar 2 omhandler vurdering av samlet kapitalbehov i forhold til foretakets risikoprofil og pilar 3 omhandler kravene til offentliggjøring av informasjon. De tre pilarene utdypes nærmere under.

Pilar 1

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko som er fastsatt til 8% av samlet beregningsgrunnlag. I

tillegg kommer kravet til bevaringsbuffer og systemrisikobuffer på henholdsvis 2,5% og 3%. Motsyklisk kapitalbuffer er med virkning fra 31. desember 2019 2,5%. Samlet bufferkrav for KfS per 31. desember 2019 er på 8,0%. Summen av minstekrav og bufferkrav blir således 16,0%.

Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom selskapets samlede ansvarlige kapital og risikovektede eiendeler. KfS benytter standardmetoden for å fastsette beregningsgrunnlaget for kredittrisiko og markedsrisiko samt basismetoden for å fastsette beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko.

Pilar 2

Pilar 2 stiller krav til finansforetakenes kapitalvurderingsprosess. Formålet er å sikre en strukturert og dokumentert prosess for vurdering av selskapets risikoprofil og tilhørende kapitalbehov på kort og lang sikt. ICAAP omfatter risikotyper som ikke er dekket av Pilar 1, og skal være framoverskuende.

Pilar 3

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet å vurdere selskapets risikoprofil og kapitalisering, samt styring og kontroll. Informasjonskravene innebærer at alle institusjoner skal publisere informasjon om organisasjonsstruktur, risikostyringssystem, rapporteringskanaler samt hvordan risikostyringen er bygd opp og organisert. Videre er det gitt detaljerte krav til offentliggjøring av kapitalnivå og struktur samt risikoeksponering, der sistnevnte avhenger av hvilke beregningsmetoder som benyttes i pilar 1.

2.2 Beregning av kapitaldekning

Ansvarlig kapital

Styrets strategi for kapitaldekning, sammensetning av ansvarlig kapital og videre kapitalisering av selskapet er i hovedsak nedfelt i foretakets vedtekter. Etter CRD IV og vedtektene utgjør medlemsinnskuddet, frie fond og tilbakeholdt overskudd selskapets rene kjernekapital. Egenkapitalbevisene teller i kapitaldekningssammenheng som tilleggskapital. KfS øker hovedsakelig den ansvarlige kapitalen ved

utbetaling av nye utlån, der det blir tilbakeholdt et medlemsinnskudd på minimum 3% ved utbetaling.

Oversikt over KfS sin ansvarlige kapital, kapitaldekning og spesifikasjon av samlet kapitalkrav fremgår av note 5.

3. Styling og kontroll av risiko

Risiko- og kapitalstyring

God risiko- og kapitalstyring er et viktig strategisk virkemiddel i KfS sin verdiskapning. Dette bidrar til lønnsomhet og god tilgang til kapitalmarkedet. Risikoprofilen i KfS skal være lav.

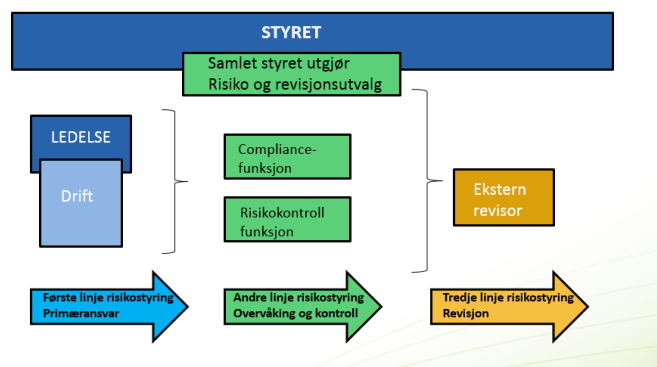
ICAAP-dokumentet i KfS gir en oversikt over metoder for evaluering av risikoprofil og kapitalbehov i henhold til gjeldende regelverk og resultatene av denne evalueringen. Dokumentet inneholder også ILAAP, som gir en oversikt over selskapets egen vurdering av likviditets- og finansieringsrisiko. ICAAP-dokumentet er vedtatt av styret.

Styret er overordnet ansvarlig for ICAAP prosessen med å vurdere selskapets risikoprofil, samlet kapitalbehov i forhold til risikonivå og regulatoriske krav og strategien for å opprettholde et tilfredsstillende kapitalnivå. ICAAP-dokumentet rapporteres til styret årlig. Det er videre nedfelt at foretakets ICAAP-rapportering er en del av beslutningsgrunnlaget for strategiske valg.

Administrasjonen rapporterer løpende til styret om risikoutvikling og eventuelle endringer i risikoeksponeringen.

Selskapet har på plass en kapitalplan som viser foretakets målsettinger for minimumskapital, hvordan denne ønskes sammensatt av ulike typer ansvarlig kapital og planer for å opprettholde soliditeten over tid.

Organisering og ansvar



Styring og kontroll av risiko er i KfS er organisert etter en modell med tre forsvarslinjer.

Det primære ansvaret for risikostyring ligger i den operative førstelinjen ved at alle ansatte har ansvar for å utføre sitt arbeid i samsvar med de fullmakter, instruksjer og retningslinjer som gjelder for den enkelte.

Lederne av de ulike virksomhetsområdene har et særlig ansvar for risikostyringen innenfor sitt ansvarsområde og gjennomføring av egen internkontroll i form av kontrolltiltak og andre risikoreducerende tiltak.

Administrerende direktør skal sørge for at krav til risikostyring og internkontroll etterleves i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning herunder løpende følge opp endringer i selskapets risikoer og påse at disse er forsvarlig ivaretatt i samsvar med styrets retningslinjer.

Andre linje ansvaret for risikostyring er lagt til en uavhengig risikokontrollfunksjon (CRO) som har ansvar for å overvåke, vurdere, rådgis og rapportere om risikosituasjonen. CRO rapporterer jevnlig til styret og varsler styret i tilfeller der identifiserte risikoer som påvirker eller kan påvirke selskapet. I den daglige driften rapporterer CRO til administrerende direktør. Administrerende direktør vil på grunn av foretakets begrensede størrelse være stedfortreder for CRO ved dennes midlertidige fravær.

Styret som risiko- og revisjonsutvalg hører også til andre forsvarslinjer i forhold til utvalgets overvåkningsoppgaver på risikoområdet. Utvalget skal blant annet overvåke systemene for internkontroll og

risikostyring. På grunn av selskapets størrelse har KfS ikke internrevisor.

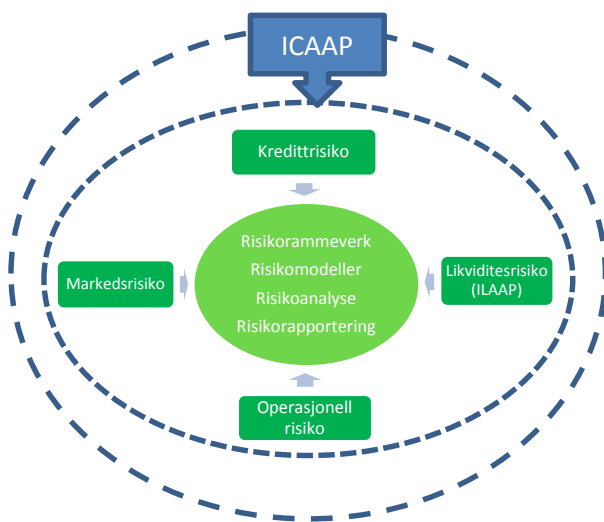
Tredje linje består i KfS av ekstern revisor som reviderer virksomheten jevnlig og vurderer om selskapet har hensiktsmessige og tilstrekkelige prosesser for risikostyring og internkontroll.

Kredittkomiteen ledes av administrerende direktør og behandler alle kredittsaker.

3.1 Totalrisikomodell

De største risikoområdene i KfS er knyttet opp mot fire risikoområder, kredittrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Figur – Risiko og kapitalstyring i KfS



Under pilar 1 settes det av kapital for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

I pilar 2 og under arbeid med ICAAP blir det i tillegg avsatt kapital for konsentrasjonsrisiko mot enkeltkunde. Og det blir avsatt kapital for markedsrisiko (kredittpreadrisiko). Det bli videre gjort en grundig vurdering av likviditetsrisiko (ILAAP) i ICAAP. Øvrige relevante risikoområder som blir vurdert for KfS er, regulatorisk risiko, forretningsrisiko, strategisk risiko, eierrisiko, systemrisiko og risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging.

3.1.1 Kredittrisiko

Samlet utlån

Utlån i foretaket er kun gitt til norske sparebanker dokumentert med gjeldsbrev. Samlet utlån fordelt pr geografisk område fremgår av note 6. Utlån fordelt etter gjenstående løpetid fremgår under likviditetsrisiko i note 12 til foretakets årsregnskap.

Mislighold og verdifall

For regnskapsformål defineres misligholdte engasjementer som engasjementer hvor det foreligger restanser på mer enn 90 dager. Definisjon av verdifall som benyttes for regnskapsformål, samt beskrivelse av metodene som benyttes for å fastsette verdiendringer og nedskrivninger fremgår under utlån i note 1 til foretakets årsregnskap. Foretaket har hittil ikke hatt misligholdte engasjementer og har heller ikke foretatt nedskrivninger på utlån.

Rutiner og retningslinjer for styring av potensiell konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er en del av kredittrisikoen. Denne risikoen er særlig relevant for KfS som er konsentrert om en enkelt sektor med et begrenset antall potensielle låntakere. Sektorens betydning for samfunnsøkonomien, og det offentlige regelverk og den løpende kontroll som selskapene innenfor sektoren er underlagt av denne grunn, reduserer risikoen for et bredt sammenbrudd innenfor sektoren. Styret fastsetter en kredittramme på den enkelte bank. Etter de regler styret har fastsatt kan en bank få en kredittramme på inntil bankens tellende ansvarlige kapital. En bank kan likevel ikke få større låneramme enn den ansvarlige kapital i KfS.

Låneopptak innenfor den enkelte banks totale kredittramme vil kunne bli begrenset av gjeldende regelverk for største enkeltengasjement. Den enkelte bank må, innenfor sin samlede kredittramme, fordele sine låneopptak i KfS på flere ulike forfallstidspunkter for å redusere refinansieringsrisikoen.

3.1.2 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser.

KfS driver en spesialisert virksomhet med begrenset kompleksitet og solide motparter. Det har videre blitt vektlagt å ansette medarbeidere med høy kompetanse. Administrasjonssamarbeid med Eiendoms kreditt sikrer tilstrekkelig høy bemanning. Den operasjonelle risiko selskapet er utsatt for gjennom driften er derfor begrenset.

Viktige elementer i KfS operasjonelle risikostyring er identifikasjon og vurdering av faktorer som påvirker den operasjonelle risiko. Etablere kontrolltiltak slik at den gjenværende risikoen blir forsvarlig håndtert. Evne til forsvarlig gjennomføring av etablerte kontrolltiltak. Logg og evaluering av uønskete hendelser i forhold til den aksepterte risikoen.

Det foreligger retningslinjer og rutiner for sentrale deler av selskapet og løpende utføres risikoreduserende tiltak for å redusere operasjonelle risikoer som selskapet er eksponert for. Retningslinjer på sentrale virksomhetsområder er godkjent av styret og forelegges styret for regelmessig ajourhold. Styring av operasjonell risiko skjer blant annet gjennom automatiske og manuelle kontroller integrert i den løpende drift, opplæring, informasjon, beslutningsgrunnlag, lederovervåking og rapportering.

Rapportering av etterlevelse av de interne prosesser på vesentlige virksomhetsområder skjer regelmessig til styret. Administrerende direktør avgir årlig en bekreftelse på gjennomføring av internkontroll og risikostyring. Operasjonelle risiko i KfS beregnes i kapitaldekningen i pilar 1 etter basismetoden som er nærmere beskrevet i kapitalkravs forskriften.

3.1.3 Markedsrisiko

Styring og kontroll av markedsrisiko

Under markedsrisiko faller kategoriene aksjerisiko, valutarisiko, eiendomsrisiko, motpartsrisiko, renterisiko og kredittspreadrisiko. KfS har ikke de tre første kategoriene, så heretter belyses kun renterisiko, motpartsrisiko og kredittspreadrisiko.

Motpartsrisiko

KfS benytter standardmetoden for beregning av CVA-risiko under pilar 1 for derivatkontrakter som ikke er børsomsatt. CVA-risiko er risiko for svekket

kredittverdighet hos motpart. Per 31. desember 2019 hadde ikke KfS noen derivatavtaler.

Renterisiko

Kontroll med renterisiko er en grunnleggende forutsetning i selskapets virksomhet. Renteregulering av innlån og utlån legges opp slik at det er fullstendig matching i rentefastsettelse og terminatoer. Dersom det tas opp innlån med fast rente, swappes denne til 3 måneder NIBOR eller den rentekonvensjon utlånene har. Disse risikoreduserende tiltakene er innbakt i selskapets kjernedrift, og vi ser ikke grunnlag for å beregne kapitalkrav. Renterisiko skal i henhold til styrevedtak begrense seg til det som kan henføres til plassering av den ansvarlige kapital. Selskapets egenkapital kan plasseres i obligasjoner, sertifikater, utlån til sparebanker og innskudd og særinnskudd. I kapitalforvaltningen skal det legges vekt på stabil løpende avkastning, høy likviditetsgrad og lav risiko. KfS skal ikke drive handel i finansielle instrumenter med henblikk på videresalg, eller for på kort sikt å dra fordel av pris- eller rentevariasjoner. Alle plasseringer løper med 3 måneder renteregulering med god spredning på reguleringstidspunktene. Renterisikoen for plassering av den ansvarlige kapitalen er derfor minimal og vi ser ikke grunnlag for å beregne kapitalkrav for denne. Renterisikoen måles hvert kvartal. Eksponering mot renterisiko er vist i note 12.

Kredittspreadrisiko

Selskapets viktigste markedsrisiko er kredittspreadrisiko. KfS har en obligasjonsportefølje som holdes som likviditetsreserver. I en stresset situasjon kan det være behov for å selge papirer i obligasjonsporteføljen. Spreadrisikoen er den antatte spreadendringen ved salg av papirer i et stresset marked. Risikoreduserende tiltak er først og fremst å investere i papirer som antas ingen og liten spreadendring ved salg i et stresset marked. Stats- og statsgaranterte obligasjoner er unntatt beregningsgrunnlaget helt, og antas dermed å ikke ha spreadendring ved salg i et stresset marked. Ratede obligasjoner med fortrinnsrett antas lavere spreadendring enn ikke ratede obligasjoner. Papirer med lengre løpetid antas å ha høyere risiko for å bli solgt med større spreadendring enn papirer med kortere tid til forfall.

3.1.4 Likviditetsrisiko

KfS har beskrevet og behandlet likviditetsrisiko i selskapets strategidokument. I tillegg skal styret behandle og vedta selskapets

Likviditetsrisikodokument.

Likviditetsrisikodokumentet beskriver strategier og rammer knyttet til innlån og likviditets-styring.

Selskapets likviditetsrisiko er sterkt knyttet til selskapets lave kredittrisiko og driftsmodell. KfS deler likviditetsrisiko i refinansieringsrisiko og annen likviditetsrisiko.

Refinansieringsrisiko

Minimal likviditetsrisiko er et viktig element i KfS sitt driftskonsept. Som hovedregel vil utlånene bli finansiert med innlån som har samme løpetid som utlånene. Det er også KfS sin policy å holde tilstrekkelige likviditetsreserver til å kunne møte eventuelle betalingsforsinkelser fra låntakernes side. På lang sikt vil en homogen lavrisiko utlånsmasse som lett kan avhendes, representere en ytterligere likviditetsmessig sikkerhet for kreditorene i KfS.

For øvrig anses risikoen for at flere banker skal få refinansierings- og likviditetsproblemer samtidig å være begrenset. Alle KfS sine kunder er selv under tilsyn og omfattet av regelverk for forsvarlig likviditetsstyring. Likviditetstilførsel fra sentralbanken tilføres markedet gjennom banksystemet. Våre låntakere vil derfor ha tilgang på likviditet gjennom ordinære og evt. ekstraordinære låneordninger i Norges Bank.

KfS skal til enhver tid kunne møte sine forpliktelser til å innfri innlån som kommer til forfall ved at løpetiden på selskapets utlån tilsvarer løpetiden på selskapets innlån. Likviditetsrisikoen i KfS er i hovedsak knyttet til om selskapets låntakere kan møte sine forpliktelser overfor KfS.

Annen likviditetsrisiko

I motsetning til banker har selskapet en eksakt kjent forfallsstruktur og kan derfor ikke få et uventet bortfall av likviditet. Utover den likviditetsrisiko som er knyttet til bankenes mulige kortsiktige eller langsiktige mislighold ved forfall av lån, er ytterligere likviditetsrisiko derfor knyttet til

oppgjørsmisikoen. I forbindelse med forfall/refinansiering er det store beløp som må bokføres og valuterer korrekt for å sikre at KfS gir rettidig betaling til obligasjonseierne. Det er derfor viktig å følge opp kundene og påse at betaling skjer på korrekt måte og til rett tid for å unngå at en eventuell manglende innbetaling, på grunn av feil eller annet, ikke medfører stopp i våre utbetalinger. Likviditetsreservene til dette formål vil normalt bestå av bankinnskudd og kortsiktige oppgjørsmisikoner.

3.1.5 Øvrige risiko

Regulatorisk risiko

Regulatoriske endringer gir en betydelig risiko for foretaket fremover. Forslaget til ny standardmetode for kredittrisiko som foreligger nå kan få en betydelig konsekvens for forretningsmodellen til foretaket. Det nye foreslåtte regelverket innebærer at lån til alle medlemsbankene i KfS vil bli vektet høyere enn dagens risikovekt på 20% for banker uten rating. KfS vil som konsekvens bli nødt til å benytte seg av den adgang som er til å øke medlemsinnskuddet fra nåværende minimum 3%.

KfS har medlemsinnskudd som virksomhetens rene kjernekapital. Lovverket tillater ikke flere typer ren kjernekapital (utover opptjent egenkapital). Skal selskapet kunne fortsette sin virksomhet er man derfor avhengig av at medlemsbankene er villig til å akseptere et høyere medlemsinnskudd.

Det er foreslått at det nye regelverket til standardmetoden skal tre i kraft fra og med 01.01.2022. Regelverket er ikke implementert i norsk lov enda.

Forretningsrisiko, strategisk risiko og eierrisiko

Forretningsrisiko er risiko for en uventet betydelig reduksjon av KfS sine inntekter, som følge av eksterne forhold. Dette kan være endringer i rammebetingelser gjennom konkurransesituasjonen, endringer i lovgiving, konjunktursvingninger, reguleringer fra offentlige myndigheter, feilaktige og uheldige forretningsrelaterte beslutninger. Forretningsrisiko er andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Strategisk risiko og eierrisiko inngår i forretningsrisiko. Ettersom forretningsrisiko

kan oppstå som følge av ulike eksterne forhold, benyttes både kvalitative og kvantitative modeller for å identifisere og rapportere denne type risiko. God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen.

Forretningsrisiko styres gjennom prosesser i styret og ledelsen i forbindelse med å ivareta konkurransefordelen for å gi ut lån til sparebanker. KfS har en løpende forretningsstrategiprosess som involverer styret, ledelsen og nøkkelpersoner i arbeidet. Forretningsrisiko følges opp gjennom løpende rapportering, resultatoppfølging, budsjettoppfølging og utarbeidelse av løpende prognoser. Strategiarbeidet er således en rullerende og fleksibel prosess som ivaretar kortsiktige og langsiktige utfordringer og mål.

Forretningsmessig eierrisiko er risikoen for at KfS blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor KfS har en vesentlig eierandel og innflytelse. KfS har ingen eierposter i strategisk eide selskap.

Systemrisiko

Systemrisiko er risiko for at en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende. I en slik situasjon vil bankvesenet kunne bli utsatt gjennom økte tap og svekket tilgang på innskudd og markedsinnlån. KfS vil kunne bli rammet dersom sparebankene mister tillit i samfunnet. Myndigheter i EU og Norge har etter finanskrisen gjennomført en rekke reguleringer som styrker bankenes motstandsdyktighet mot finansielle kriser. Betydelig økte krav til soliditet og likviditet er slike viktige tiltak.

Medlemmene i KfS er i hovedsak små og mellomstore sparebanker. Vi ser fra tid til annen at mindre sparebanker på grunn av sin størrelse og begrensede ressurser er utsatt for operasjonell risiko. Tradisjonelt har disse bankene likevel klart seg godt i situasjoner med systemkrise blant annet som følge av høy soliditet, høy innskuddsdekning og generelt høy eksponering mot personkundemarkedet. De fleste sparebankene er tilknyttet sparebankallianser.

Gjennom alliansene synes det å være en sterk vilje til å støtte hverandre for å opprettholde tilliten til bankene.

KfS yter usikrede lån til bankene. Dersom en eller flere banker får soliditetsproblemer vil KfS være utsatt. Økt soliditet, herunder nye krav til uvektet kjernekapitalandel motvirker denne risikoen. Låntakerne i KfS har gjennomgående høy uvektet kjernekapitalandel. I en systemkrise vil likviditeten i markedet bli dårlig eller forsvinne helt. Som følge av at KfS i svært høy grad matcher forfallsstruktur mellom innlån og utlån vil refinansieringsbehovet til KfS være lavt.

Risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging

Gjennom selskapets modell for oppbygging av egenkapital gjennom medlemsinnskudd vil egenkapitalen alltid stå i et relativt konstant forhold til utlånsporteføljen. Selskapets uvektede kjernekapitalandel er lav, se note 5, som følge av lav risikovekt på selskapets utlån (20%). Dersom det innføres høyere risikovekter på lån til sparebanker vil medlemsinnskuddene og uvektet kjernekapitalandel øke tilsvarende.

Note 3 Egenkapitalbeviskapital

KfS hadde ved utgangen av 2019 en egenkapitalbeviskapital på kr 50 millioner fordelt på 50 000 egenkapitalbevis pålydende kr 1 000. Egenkapitalbeviskapitalen ble tegnet til kurs 103 og ble innbetalt 18. mai 2004.

Egenkapitalbeviskapitalen regnes fra 2014 med som tilleggskapital i kapitaldekningen. Egenkapitalbevisene er ved utgangen av 2019 eiet av til sammen 43 sparebanker og Eiendoms kreditt. Det har ikke vært endringer i eiersammensetningen etter årsskiftet. Egenkapitalbevisenes omsettelighet er i henhold til vedtektene begrenset og betinget av samtykke fra styret i KfS, jfr. allmennaksjeloven §§ 4-15 til 4-17. Egenkapitalbevisene som er registrert i Verdipapirsentralen er ikke børsnotert.

Egenkapitalbevisene med antall egenkapitalbevis per 31.12.2019:

Arendal og Omegns Sparekasse	740	Skudenes & Aakra Sparebank	560
Aurskog Sparebank	920	Sogn Sparebank	1 380
Berg Sparebank	460	Sparebank 1 BV	1 840
Blaker Sparebank	460	Sparebank 1 Modum	920
Eiendoms kreditt AS	5 000	Sparebank 1 Nordvest	1 380
Etne Sparebank	550	Sparebank 1 Ringerike-Hadeland	920
Evje og Hornnes Sparebank	460	Sparebank 1 Søre Sunnmøre	920
Fana Sparebank	920	Sparebank 1 Østfold Akershus	1 380
Flekkefjord Sparebank	920	Sparebank 1 Østlandet	920
Haltdalen Sparebank	920	Sparebank 68 Grader Nord	920
Haugesund Sparebank	920	Sparebanken Narvik	920
Hegra Sparebank	690	Sparebanken Sogn og Fjordane	3 220
Helgeland Sparebank	1 840	Sparebanken Telemark	920
Hemne Sparebank	550	Sparebanken Vest	4 140
Hjelmeland Sparebank	920	Sparebanken Øst	2 760
Jæren Sparebank	920	Spareskillingsbanken	920
Larvikbanken	920	Søgne og Greipstad Sparebank	1 200
Lillesands Sparebank	460	Tolga-Os Sparebank	690
Luster Sparebank	460	Valle Sparebank	460
Nidaros Sparebank	920	Voss Sparebank	1 840
Orkla Sparebank	460	Ørland Sparebank	460
Romsdal Sparebank	460	Åfjord Sparebank	460

Note 4 Egenkapitalbevegelse

Egenkapitalbevegelse (1 000 kr)	Balanse 31.12.2019	Årets overskudd	Balanse 31.12.2018
<u>Innskutt egenkapital</u>			
Medlemsinnskudd	169 650		175 560
Egenkapitalbeviskapital	50 000		50 000
Overkursfond	16		16
Sum innskutt egenkapital	219 666	-	225 576
<u>Fri egenkapital</u>			
Opptjent egenkapital	8 697	281	8 416
Sum egenkapital	228 363	281	233 992

Med innføringen av CRD IV i 2014 oppfylte ikke lenger egenkapitalbeviskapitalen de nye kriteriene for å kunne telle som ren kjernekapital. Rene kjernekapitalinstrumenter skal dekke den første og proporsjonalt største delen av tap ettersom de oppstår sammenlignet med alle kapitalinstrumenter utstedt av foretaket. I KfS er det medlemsinnskuddene som er den dårligst prioriterte kapitalen. Etter regnskapsregelverket som anvendes må rene kjernekapitalinstrumenter være klassifisert som egenkapital. For å tilpasse foretakets vedtekter til CRD IV ble disse endret i 2014. I vedtektene er medlemsinnskuddet, som tidligere var definert som ansvarlig lånekapital og telte med 50% i kjernekapitalen og 50% i tilleggskapitalen, nå å regne som egenkapital. Hele medlemsinnskuddet er dermed ren kjernekapital. Endringene i vedtektene innebærer videre at overskytende midler ved avvikling tilfaller medlemmene proratarisk etter medlemmenes innskudd. Etter vedtektsendringen i 2014 tilfredsstiller ikke egenkapitalbeviskapitalen kravene til å inngå som ren kjernekapital eller annen kjernekapital, det er nå å regne som tilleggskapital i beregningen av kapitaldekningen. I henhold til regnskapslovens § 6-3 har KfS i regnskapet for 2019 ført medlemsinnskuddet opp under egenkapital på en egen linje under «Innskutt egenkapital».

Note 5 Kapitaldekning

(i hele 1000 kr)

Kapitaldekningsreglene setter krav til kapitaldekning for finansforetak. KfS rapporterer kapitaldekningen etter standardmetoden. Kapitaldekningsreglene setter et minimumskrav på 8% ansvarlig kapital i forhold til en risikovekting av poster i og utenfor balansen, samt krav om ulike buffere som skal dekkes av ren kjernekapital.

Tellende ansvarlig kapital for KfS består av følgende elementer:

	2019	2018
Kjernekapital		
Overkursfond	16	16
Annen egenkapital	8 697	8 416
Medlemsinnskudd	169 650	175 560
Fradrag for utsatt skattefordel	0	0
Sum kjernekapital/ ren kjernekapital	178 363	183 992
Tilleggskapital		
Egenkapitalbeviskapital	50 000	50 000
Sum tilleggskapital	50 000	50 000
Sum ansvarlig kapital	228 363	233 992
Risikovektet beregningsgrunnlag	1 002 975	1 086 011
Samlet minimumskrav til ansvarlig kapital	160 476	168 332
Kapitaldekning	22,77 %	21,55 %
Kjernekapitaldekning	17,78 %	16,94 %
Ren kjernekapitaldekning	17,78 %	16,94 %
Uvektet kjernekapitalandel	3,59 %	3,42 %

Spesifikasjon av samlet kapitalkrav:

Standardmetoden				2018		
	Bokført balanse	Vektet beløp	Kapital krav	Bokført balanse	Vektet beløp	Kapital krav
Risikovekt						
Multilaterale utviklingsbanker				30 065		
0 %						
Obligasjoner med fortrinnsrett						
10 %	85 227	8 523	682	75 156	7 516	601
Institusjoner						
20 %	4 834 685	966 937	77 355	5 258 093	1 051 619	84 129
50 %						
100 %	13 477	13 477	1078,188	13 740	13 740	1099,1904
Utsatt skattefordel						
Sum risikovektet balanse	4 933 389	988 937	79 115	5 346 989	1 072 874	85 830
Motpartsrisiko						
Kapitalkrav for operasjonell risiko 1)		14 038	1 123		13 137	1 051
Sum beregningsgrunnlag	4 933 389	1 002 975	80 238	5 346 989	1 086 011	86 881
Bufferkrav						
Bevaringsbuffer (2,5%)			25 074			27 150
Motsyklisk buffer (2,5% fra 31.12.19)			25 074			21 720
Systemrisikobuffer (3%)			30 089			32 580
Samlet bufferkrav i ren kjernekapital			80 238			81 451
Minimumskrav til ansvarlig kapital			160 476			168 332

1) Operasjonell risiko etter basismetoden

Note 6 Geografisk fordeling av utlån og antall banker (mill.kr)

(i mill. kr)

Utlån fordelt etter fylke	2019		2018	
	Antall	Utlån	Antall	Utlån
Akershus	2	190	1	90
Aust-Agder	5	600	5	650
Buskerud	1	100	1	100
Hordaland	3	410	3	495
Møre og Romsdal	3	330	6	505
Nordland	3	330	3	290
Oppland	1	65	1	55
Oslo	1	135	1	135
Rogaland	2	380	3	480
Sogn og Fjordane	2	300	3	390
Telemark	2	250	2	275
Trøndelag	8	960	9	960
Vest-Agder	1	215	1	215
Vestfold	1	200	1	50
Østfold	2	350	3	525
Sum	37	4 815	43	5 215

Av lånene som ble utbetalt i 2019 var 84% med løpetid på tre år eller mer mot 87% i 2018.

	Antall lån	Forfall 2020	Forfall 2021	Forfall 2022	Forfall 2023	Forfall 2024	Totalt
2016	11	390					390
2017	42	775	765	135			1 675
2018	28	105	485	675			1 265
2019	37		140	430	450	465	1 485
Sum	118	1 270	1 390	1 240	450	465	4 815

Engasjementsstørrelse	2019			2018		
	Mill. kr	%	Antall banker	Mill. kr	%	Antall banker
0 – 10 mill.	-	-	-	-	-	-
11 – 25 mill.	-	-	-	-	-	-
26 – 50 mill.	-	-	-	365	7,0	8
51 – 75 mill.	200	4,2	3	195	3,7	3
76 – 100 mill.	1 145	23,8	12	880	16,9	9
Over 100 mill.	3 470	72,1	22	3 775	72,4	23
Sum	4 815	100,0	37	5 215	100,0	43

Gjennomsnittlig engasjementsstørrelse er per 31.12.2019 kr 130,1 mill. (kr 121,3 mill.).

Låntakere gruppert etter forvaltningskapital og lån	Antall låntakere	Samlet lån
Forvaltningskapital over 10 mrd.	2	200
Forvaltningskapital 5 - 10 mrd.	6	1 015
Forvaltningskapital 3 – 5 mrd.	14	1 865
Forvaltningskapital 1 – 3 mrd.	14	1 675
Forvaltningskapital under 1 mrd.	1	60
Sum	37	4 815

Note 7 Risikoklassifisering

Norske sparebanker representerer en god risikoklasse. Ingen norsk sparebank har påført sine kreditorer tap siden 1934. Sparebankene er underlagt omfattende tilsyn ved Finanstilsynet og utviklingen i den enkelte bank følges opp av markedsaktører og analytikere.

I sin kredittvurdering av låntakerne legger KfS til grunn det omfattende kredittanalysearbeid som utføres av ratingbyråer, norske meglerhus og banker. Det er i dag flere ulike meglerhus og banker som gir kredittscore eller «skyggerating» til alle norske sparebanker. De største sparebankene har også offisiell rating fra en eller flere anerkjente internasjonale ratingbyråer.

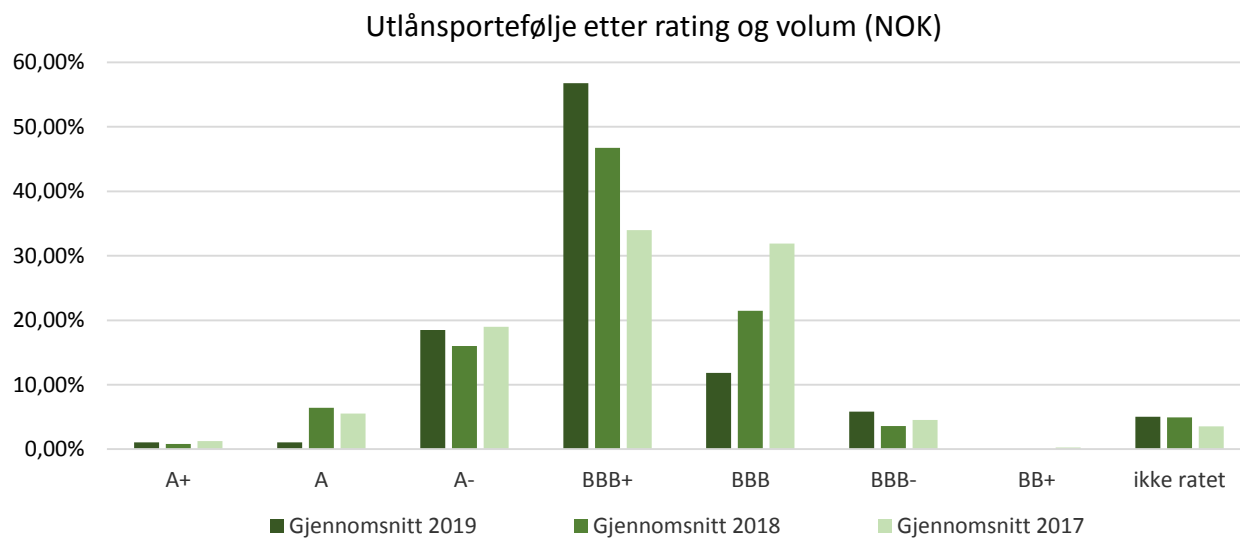
Dersom banken har en offisiell rating fra et ratingbyrå, legger KfS denne til grunn i sin risikoklassifisering. Men dersom banken ikke har en offisiell rating, legger KfS til grunn den kredittscore eller «skyggerating» den enkelte sparebank har hos DNB Markets og Sparebank 1 Markets. Styret i KfS fastsetter en kredittramme på den enkelte bank. For å få en kredittramme må en bank ha en estimert kredittkarakter (rating) på BBB- eller bedre i et flertall av de eksterne ratinganalyser som KfS benytter ved kredittvurdering av bankene på det tidspunktet lånet innvilges. Kredittkarakter er hentet fra en skala fra AAA (best) til C (dårligst). Karakteren beskriver låntakerens kredittverdighet og evne til å møte sine forpliktelser. Karakteren BBB- (investment grade) eller bedre reflekterer god kredittverdighet og god evne til å møte sine forpliktelser.

Nedenfor er vist en tabell som gir en oppsummering av samlet utlånsvolum til sparebankene ved utgangen av 2019 fordelt på ratingklasse.

Kredittkarakter *)	DNB 1)	Spb 1 Markets 2)	Gjennomsnitt
A+	0,00 %	2,08 %	1,04 %
A	2,08 %	0,00 %	1,04 %
A-	17,65 %	19,31 %	18,48 %
BBB+	66,56 %	46,94 %	56,75 %
BBB	5,71 %	17,96 %	11,84 %
BBB-	8,00 %	3,63 %	5,82 %
BB+	0,00 %	0,00 %	0,00 %
ikke ratet	0,00 %	10,07 %	5,04 %
	100,0 %	100,0 %	100,0 %

- 1) DNB Markets Bank Report 2019/2
2) Sparebank 1 Markets Bank book 3Q19

I figuren under har vi sammenstilt kredittratingen av utlånene i 2019 med tilsvarende tall for 2018 og 2017. Det har det siste året vært en vekst i engasjement med A- og BBB+ rating, og en lavere prosentandel BBB. Øvrige ratinggrupper ligger forholdsvis stabilt.



Selv om alle låntakere i KfS er klassifisert i samme risikoklasse gjennomføres det en prisdifferensiering, slik at de som er best ratet, får en lavere pris enn de som er svakest ratet. Gjennom dette får man også med de godt ratede bankene som låntakere. Dermed blir gjennomsnittlig porteføljekvalitet høyere og risikospredningen bedres.

Note 8 Innlån

(i hele kr)

Verdipapir- nr. (ISIN)	Lånebeskrivelse	Løpetid	Type lån	Aktuell rente	Neste rente- regulering	Brutto utestående
NO0010775216	FRN KFS49 PRO 16/20	23.09.16 - 17.09.20	Senior	2,77 %	17.03.2020	555 000 000
NO0010782923	FRN KFS50 PRO 17/20	25.01.17 - 10.02.20	Senior	2,58 %	10.02.2020	340 000 000
NO0010791114	FRN KFS51 PRO 17/20	11.04.17 - 11.05.20	Senior	2,49 %	11.02.2020	385 000 000
NO0010792963	FRN KFS52 PRO 17/21	11.05.17 - 11.05.21	Senior	2,58 %	11.02.2020	535 000 000
NO0010806011	FRN KFS53 PRO 17/21	18.09.17 - 17.09.21	Senior	2,47 %	17.03.2020	560 000 000
NO0010812183	FRN KFS54 PRO 17/22	11.12.17 - 11.11.22	Senior	2,65 %	11.02.2020	415 000 000
NO0010820996	FRN KFS55 PRO 18/22	11.04.18 - 11.05.22	Senior	2,48 %	11.02.2020	460 000 000
NO0010835267	FRN KFS56 PRO 18/21	29.10.18 - 29.11.21	Senior	2,37 %	28.02.2020	295 000 000
NO0010842362	FRN KFS57 PRO 19/23	01.02.19 - 10.02.23	Senior	2,65 %	10.02.2020	150 000 000
NO0010842891	FRN KFS58 PRO 19/23	07.02.19 - 29.11.23	Senior	2,74 %	28.02.2020	250 000 000
NO0010847122	FRN KFS59 PRO 19/22	15.03.19 - 08.04.22	Senior	2,36 %	08.01.2020	260 000 000
NO0010850134	FRN KFS60 PRO 19/24	12.04.19 - 12.04.24	Senior	2,56 %	13.01.2020	220 000 000
NO0010868474	FRN KFS61 PRO 19/24	11.11.19 - 11.11.24	Senior	2,54 %	11.02.2020	245 000 000
Sum						4 670 000 000
Egenbeholdning						0
Over- og underkurser ved emisjon						4 648 141
Sum i følge regnskap						4 674 648 141

1) Forklaringer:

FRN: (Floating Rate Note) Lån med flytende (regulerbar) rente.

Egenbeholdning

Per 31.12.2019 har ikke KfS beholdning av egne obligasjoner

Børsnotering

KfS har notert samtlige ordinære obligasjonslån på Nordic ABM (Alternative Bond Market)

Tillitsmann

KfS har inngått tillitsmannsavtale med Nordic Trustee ASA i forbindelse med samtlige ordinære obligasjonslån. Tillitsmannen har ansvaret for at obligasjonseierens rettigheter blir ivaretatt. Tillitsmannen skal bl.a. påse at rentereguleringer og betaling av renter og avdrag skjer i henhold til avtale. Tillitsmannens ansvarsforhold fremgår av lånekontrakten.

Note 9 Verdipapir

(i hele 1000 kr)

KfS har ikke handelsportefølje av verdipapirer. Porteføljen av obligasjoner inneholder både bank- og finansobligasjoner og ansvarlig lånekapital i bank.

Det har vært følgende bevegelse i porteføljen i løpet av året:

	2019	2018
Bokført verdi 1.1.	118 756	111 503
Tilgang i løpet av året	114 447	104 407
Avgang i løpet av året	-97 501	-97 126
Av og nedskrivninger - tilbakeførte nedskrivninger	71	-28
Bokført verdi 31.12.	135 773	118 756
Markedsverdi 31.12.	136 106	118 823

Verdipapirporteføljen hadde følgende sammensetning ved utgangen av året:

Risikovekt	Debitorgruppe	2019	2018
0 %	Stats- og statsvættede obligasjoner	-	-
0 %	Stats- og statsvættede obligasjonsfond	37 376	30 065
10 %	Bank- og finansobligasjoner (OMF)	85 227	75 156
20 %	Bank- og finansobligasjoner	-	-
50 %	Bank- og finansobligasjoner	-	-
100 %	Ansvarlig kapital i bank	13 169	13 535
Totalt		135 773	118 756
Markedsverdi 31.12.		136 106	118 823

Note 10 Rentederivatavtaler

KfS anvender de vanligste finansielle instrumenter utenom balansen for å styre KfSs renterisiko. KfS har per 31.12.2019 ingen valutarisiko eller inngåtte avtaler om sikringsforretninger.

Note 11 Renter av utlån til og fordringer på kunder

(i hele 1000 kr)

Renteinntektene på utlån består av renteinntekter til låntakerne.

Renter av utlån til og fordringer på kunder	2019	2018
Brutto renter av utlån og fordringer på kunder	115 047	97 369

Note 12 Restløpetid og rentereguleringstidspunkt for eiendeler og gjeld

(i hele 1000 kr)

KfS sine eiendeler består i vesentlig grad av mellomlange utlån. Disse er finansiert med obligasjonsinnlån med samme løpetid som utlånene og med egenkapital. KfS tilstreber like tidspunkter for renteregulering av eiendels- og gjeldssiden for å redusere risikoen ved renteendringer og vridning i rentekurven. For å dekke skjevheter mellom innlån og utlån benyttes i tillegg finansielle instrumenter utenom balansen.

Beløp fordelt etter avdragstidspunkt (likviditetsrisiko)

	Sum Balanse	Uten Forfall	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år
Eiendeler							
Innskudd i og utlån til finansinstitusjoner	5 052		5 052				
Nedbetalingslån til banker	4 815 000		-	380 000	890 000	3 545 000	-
Øvrige finansplasseringer	135 773		37 376	1 000	28 107	69 289	-
Andre eiendeler	14 942		2 665	12 277	-	-	-
Sum eiendeler	4 970 766		45 093	393 277	918 107	3 614 289	-
	-0						
Gjeld							
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	4 674 648		-	340 008	940 286	3 394 354	
Annen gjeld	67 755		53 226	12 644	1 884	-	
Sum gjeld	4 742 403	-	53 226	352 652	942 170	3 394 354	-
Egenkapital	228 363	58 713			23 700	132 000	13 950
Sum gjeld og egenkapital	4 970 766	58 713	53 226	352 652	965 870	3 526 354	13 950

Beløp fordelt etter rentereguleringstidspunkt (renterisiko)

	Sum Balanse	Uten regulering	Inntil 1 mnd.	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år
Eiendeler							
Innskudd i og utlån til finansinstitusjoner	5 052		5 052				
Nedbetalingslån til banker	4 815 000		480 000	4 285 000	50 000		
Øvrige finansplasseringer	135 773		38 486	97 287			
Andre eiendeler	14 942	14 942					
Sum eiendeler	4 970 766	14 942	523 537	4 432 287	-	-	-
Gjeld							
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	4 674 648		480 782	4 193 866	-		
Annen gjeld	67 755	67 755					
Sum gjeld	4 742 403	67 755	480 782	4 193 866	-	-	-
Egenkapital	228 363	228 363					
Sum gjeld og egenkapital	4 970 766	296 118	480 782	4 193 866	-	-	-
Avvik før poster utenom balansen	0	-281 176	42 755	238 421	-	-	-
Poster utenom balansen			-	-	-		
Avvik etter poster utenom balansen		-281 176	42 755	238 421	-	-	-

Note 13 Over- og underkurs ved innlån og aktivert gevinst/tap ved realisasjon av sikringsforretninger

(i hele 1000 kr)

Netto over- og underkurs ved innlån	2019	2018
Balanseført 1.1.	-3 622	-4 237
Tilført i perioden	3 622	-2 663
Kostnadsført/inntektsført i perioden	-	3 278
Balanseført 31.12.	-	-3 622

Netto balanseførte sikringsforretninger	2019	2018
Balanseført 1.1.	-	100
Tilført i perioden	-	-527
Kostnadsført/inntektsført i perioden	-	427
Balanseført 31.12.	-	-

Netto over- og underkurser ved innlån er ført som en korreksjonspost til sertifikat- og obligasjonsgjeld i regnskapet. Netto balanseført gevinst og tap ved realisasjon av sikringsforretninger er ført under eiendeler som forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader og under gjeld som mottatte, ikke opptjente inntekter.

Note 14 Nærstående parter

(i hele 1000 kr)

Eiendomskreditt

Eiendomskreditt tok sammen med 49 sparebanker initiativ til etableringen av KfS. Eiendomskreditt har en avtale med KfS om administrasjonssamarbeid. Mellomværende med Eiendomskreditt fremkommer under følgende poster i regnskapet for KfS.

	2019	2018
<u>Resultatregnskapet</u>		
Generelle administrasjonskostnader	672	725
Rentekostnader	38	-
<u>Balanse</u>		
Gjeldsbrevlån	50 000	
Annen gjeld	167	167
Egenkapitalbeviskapital	5 000	5 000

Det vises for øvrig til note 17 når det gjelder lån gitt av foretaket til øvrige nærstående parter.

Note 15 Innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner

I posten inngår bundne innskudd (skattetrekksmidler) med kr 134 066 i 2019.

Note 16 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

KfS har ikke tegnet kollektiv pensjonsforsikring. Pensjonsrettigheter for ansatte som også arbeider i Eiendomskreditt AS er dekket gjennom forsikring tegnet av Eiendomskreditt.

Utover dette har KfS ikke pensjonsforpliktelser og dermed ingen pensjonskostnader.

Note 17 Utbetalinger og lån til ansatte og tillitsmenn i selskapet

(i hele kr)

	2019	2018
Lån til representantskapets medlemmer og styremedlemmer samt selskaper hvor nevnte personer er ansvarlig medlem/styremedlem 1)	1 745 000 000	2 035 000 000
Utbetalinger til ansatte og tillitsmenn	2 311 902	2 307 304
<u>Styret</u>		
Peter Frølich	55 000	55 000
Knut Oscar Fleten	39 000	39 000
Oddstein Haugen	39 000	39 000
Anne Maria Langeland	39 000	39 000
Anne Grethe Knudsen	39 000	39 000
<i>Sum godtgjørelse til styret</i>	<i>211 000</i>	<i>211 000</i>
<u>Administrerende direktør 1)</u>		
Lars W. Lynngård	762 703	754 318
<i>Sum godtgjørelse til ledende ansatte</i>	<i>762 703</i>	<i>754 318</i>
<u>Revisor 2)</u>		
Revisjon av årsregnskap	112 500	60 000
Annen finansiell revisjon	66 268	24 343
<i>Sum godtgjørelse til revisor</i>	<i>178 768</i>	<i>84 343</i>

1) Godtgjørelsen til ledelsen omfatter lønn og andre ytelser.

2) Godtgjørelsen gjelder kostnadsført revisjonshonorar inklusiv merverdiavgift. Avviket mot 2018 skyldes at det i tiden opp mot 2018 var avsatt noe for høye kostnader knyttet til revisjon

Godtgjørelser til de ansatte er basert på fast lønn og det foreligger ikke bonusordninger for ansatte eller tillitsvalgte. Det foreligger heller ikke avtaler om særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforhold eller endring i verv. Godtgjørelser til representantskapet utgjør for valgperioden 2019-2020 kr 4 500,- per møte (kr 3 000,- ved telefonmøte). I tillegg har ordfører i representantskapet et fast honorar kr 11 000,- per år. Godtgjørelsene til styret og øvrige tillitsmenn utgjør kun honorarer. Andre godtgjørelser er ikke avtalt.

Note 18 Skattekostnader

(i hele kr)

Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjellene som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom de regnskapsmessige og de skattemessige verdiene.

	2019	2018
Resultat før skattekostnad	2 164 953	3 967 694
+/- endring i midlertidige forskjeller	-640 529	6 046 286
+/- endring fremførbart underskudd	-	-5 469 444
- ikke skattepliktige inntekter (permanente forskjeller)	4 461	7
+ ikke fradragsberettigede kostnader (permanente forskjeller)	-	-
Skattepliktig inntekt	1 528 885	4 544 542
Innteksskatt 25%	382 221	1 136 136
pluss formueskatt	91 705	91 672
Sum betalbar skatt	473 927	1 227 808
+/- for mye(-) lite (+) avsatt skatt i fjor	42	-
+/- endring i utsatt skatt	160 132	-144 210
Årets skattekostnad	634 101	1 083 598

Avstemming av årets skattekostnad

Resultat før skattekostnad	2 164 953	3 967 694
Beregnet skatt 25%	541 238	991 923
Bokført skatt	634 101	1 083 598
Differanse	-92 863	-91 674

Differansen forklares slik

Skatteeffekten av ikke fradragsberettigede kostnader		
Skatteeffekt av ikke skattepliktige inntekter	1 115	2
For mye (-) / lite (+) avsatt skatt i fjor	42	-
Utsatt skatt 25%	-	-
Formueskatt	91 705	91 672
	92 863	91 674

Utsatt skatt/ skattefordel i balansen

	2019	2018	Endring
Positive midlertidige forskjeller			
Verdipapirgjeld	3 167 973	2 421 316	-746 656
Negative midlertidige forskjeller som kan utlignes			-
Verdipapirer	-87 573	18 554	106 127
Fremførbart underskudd	-	-	-
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel (-)	3 080 400	2 439 871	-640 529
Utsatt skatt/skattefordel 25% av grunnlaget	770 100	609 968	-160 132

Note 19 Overgangsnote IFRS

IASB utga endelig versjon av regnskapsstandarden IFRS 9 Finansielle Instrumenter i juli 2014. Standarden ble godkjent av EU i november 2016 og erstattet IAS 39 fra 1. januar 2018. Standarden vil bli implementert av KfS fra 1. januar 2020. Standarden inneholder nye regler innenfor tre områder: klassifisering og måling av finansielle eiendeler, beregning av nedskrivninger og sikringsbokføring. Det vil under presenteres endringer og effekter ved innføring av IFRS 9, både hva gjelder endrede regnskapsprinsipper, samt endret metode for beregning av nedskrivninger på finansielle instrumenter. Endringene knyttet til sikringsbokføring vil ikke ha effekt for KfS. Denne noten vil fungere som en referansenote i de påfølgende kvartalene i 2020 knyttet til innføringen av IFRS 9 fra 1. januar 2020.

Overgangsregler

KfS har valgt å benytte seg av overgangsbestemmelsene i IFRS 9 som tillater å ikke omarbeide sammenligningstall etter IAS 39 for 2019 i 2020 regnskapet. KfS har utarbeidet en åpningsbalanse pr. 1. januar 2020 som om den alltid hadde anvendt de nye prinsippene. Virkningene av de nye prinsippene i åpningsbalansen for 2020 er innregnet mot annen egenkapital i samsvar med IFRS 9.

19.1 Endring i regnskapsprinsipper - Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Etter IFRS 9 skal klassifisering til rett målekategori skje basert på både karakteristika for de kontraktsmessige kontantstrømmene og forretningsmodellen for styring av de finansielle eiendelene. Målekategoriene etter IAS 39 vil ved innføringen av IFRS 9 bli erstattet av følgende målekategorier:

Finansielle eiendeler:

1. Gjeldsinstrumenter til amortisert kost

Instrumentene som inngår i denne målekategorier er de hvor man har som formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, samt at disse kontantstrømmene bare utgjør betaling av rente og hovedstol. KfS benytter denne kategorien for alle utlån til kunder og kredittinstitusjoner med flytende rente, samt for poster som inngår i regnskapslinjen andre finansielle eiendeler.

2. Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over andre resultatkomponenter (FVOCI)

Instrumentene som inngår i denne målekategorier er de hvor man har som formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og selge. Kontantstrømmene skal også her bare utgjøre betaling av rente og hovedstol. KfS benytter ikke denne kategorien.

3. Gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat (FVTPL)

Følgende instrumenter vil inngå i denne målekategorien:

- 1) Derivater skal alltid til virkelig verdi over resultat.
- 2) Egenkapitalinstrumenter skal som hovedregel her. (Fondsobligasjoner)
- 3) Gjeldsinstrumenter kan havne her dersom kriteriene for bruk av virkelig verdi-opsjon (FVO) er til stede eller forretningsmodell tilsier at instrumentet styres og følges opp til virkelig verdi.

KfS benytter denne kategorien for likviditetsporteføljen.

Finansiell gjeld:

4. Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet skal endringer i verdien som

skyldes foretakets egen kredittrisiko innregnes i utvidet resultat. Dette vil ikke ha noen innvirkning på KfS sitt regnskap.

Effekter for KfS:

19A IFRS - justert regnskap per 01.01.2020

	NGAAP (31.12.2019)	IFRS (01.01.2020)		
	Bokført verdi	Bokført verdi	Endring	Note
Eiendeler				
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	5 052	5 052	-	
Brutto utlån og fordringer på kunder	4 815 000	4 829 455	14 455	A,C
Rentebærende verdipapir	98 396	98 908	512	A,B
Obligasjonsfond	37 376	37 376	-	
Andre eiendeler	14 942	309	-14 633	A
Sum eiendeler	4 970 766	4 971 100	334	
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 724 648	4 738 696	14 048	A
Annen gjeld	2 205	2 205	-	
Påløpte kostnader	14 780	732	-14 048	A
Utsatt skatt	770	853	83	B
Sum gjeld	4 742 403	4 742 486	83	
Egenkapital				
Medlemsinnskudd	169 650	169 650	-	
Egenkapitalbeviskapital	50 000	50 000	-	
Overkursfond	16	16	-	
Annen egenkapital	8 697	8 947	250	B
Sum egenkapital	228 363	228 613	250	
Sum gjeld og egenkapital	4 970 766	4 971 100	334	

A: Opptjente, ikke forfalte inntekter og påløpte, ikke forfalte kostnader

Opptjente, ikke forfalte inntekter tas ut av linjen 'Andre eiendeler' og regnskapsføres på samme linje som aktivaklassen de er opptjent på. Påløpte, ikke forfalte kostnader tas ut av linjen 'Annen gjeld og forpliktelser' og regnskapsføres på samme linje som passivaklassen de påløper fra.

B: Virkelig verdi

Hele eller deler av posten vil etter overgangen regnskapsføres til virkelig verdi. Nærmere beskrevet under 19B og 19C

C: Tapsavsetning finansielle eiendeler til amortisert kost

Det er ikke gjort noen endringer i avsetning til tap på fordringer i forbindelse med overgang fra IAS 39 til IFRS 9. Se mer under punkt 19.2

19B Avstemming av finansielle eiendeler og forpliktelser mellom forskrift om årsregnskap for banker m.v. pr 31.12.19 og forskrift om årsregnskap for banker m.v. gjeldende fra 1.1.20

	Balanseført verdi etter NGAAP (pr. 31.12.19)	Reklassifisering	Endring i måling (verdijustering)	Balanseført verdi etter IFRS (gjeldende fra 01.01.20)
Finansielle eiendeler				
Amortisert kost				
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	5 052	-	-	5 052
Utlån til kunder	4 815 000	14 455	-	4 829 455
Sertifikater og obligasjoner	98 396	-98 396	-	-
Sum finansielle eiendeler - amortisert kost	4 918 448	-83 941	-	4 834 507
Virkelig verdi				
Sertifikater og obligasjoner	-	98 574	333	98 907
Sum finansielle eiendeler - virkelig verdi over resultatet	-	98 574	333	98 907
Opptjente, ikke-forfalte renteinntekter	14 048	-14 048	-	-
Sum finansielle eiendeler	4 932 496	585	333	4 933 414
	Balanseført verdi etter NGAAP (pr. 31.12.19)	Reklassifisering	Endring i måling	Balanseført verdi etter IFRS (gjeldende fra 01.01.20)
Finansielle forpliktelser				
Amortisert kost				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 724 648	14 048	-	4 738 696
Sum finansielle forpliktelser - amortisert kost	4 724 648	14 048	-	4 738 696
Påløpte, ikke-forfalte rentekostnader	14 048	-14 048	-	-
Sum finansielle forpliktelser	4 738 696	-	-	4 738 696

19C Finansielle instrumenter til virkelig verdi klassifisert i ulike nivåer (01.01.2020)

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler				
Sertifikater og obligasjoner	-	98 908	-	98 908
Sum	-	98 908	-	98 908

Nivå 1: Verdsattes ved bruk av noterte priser i aktive markeder

Markedspris på balansedagen er benyttet. Priser fremkommer som eksternt observerbare priser, kurser eller renter fra en børs, forhandler, megler eller lignende, og prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner på armlengdes avstand. I kategorien inngår blant annet børsnoterte aksjer og obligasjonsfond.

Nivå 2: Verdssettelse ved bruk av observerbare markedsdata

Verdsattes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene, og som også inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder. Verdien er basert på nylige observerbare markedsdata i form av en transaksjon i instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter.

Nivå 3: Verdssettelse på annen måte enn basert på observerbare markedsddata

Hvis fastsettelse av verdi ikke er tilgjengelig ved bruk av nivå 1 eller 2 benyttes verdssettelsesmetoder som baserer seg på ikke-observerbar informasjon. Instrumenter i denne kategori verdsettes etter metoder som er basert på estimerte kontantstrømmer, vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, og modeller hvor vesentlige parametere ikke er basert på observerbare markedsddata eller eventuelle bransjestandarder.

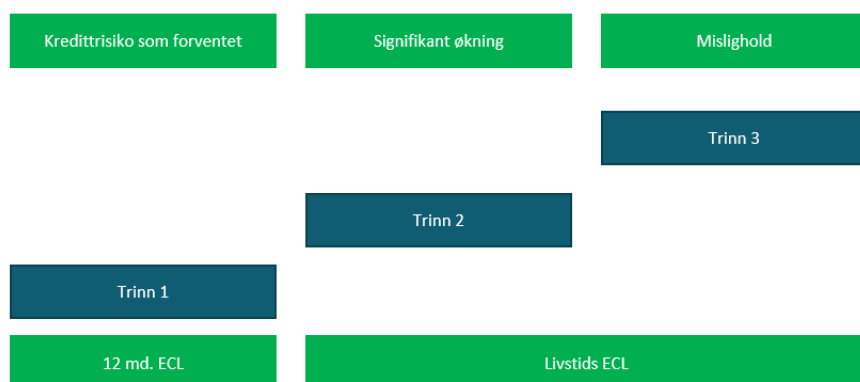
19.2 Endring i regnskapsprinsipper - Klassifisering og måling av finansielle instrumenter

Prinsippene i IFRS 9 knyttet til nedskrivning for tap på finansielle instrumenter er basert på et utgangspunkt at man skal sette av for forventede tap (Expected credit loss (ECL)). Dette til endring fra tidligere standard IAS 39 som var basert på at nedskrivning for tap kun skulle skje når det var objektive bevis for at en tapshendelse hadde inntruffet. Følgelig vil man i mye større grad enn tidligere måtte estimere de fremtidige kredittapene uavhengig om det finnes et objektivt bevis for en tapshendelse. Dette gjelder umiddelbart fra eiendelens balansetidspunkt. De nye prinsippene i IFRS 9 for nedskrivning gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført over andre resultatkomponenter (OCI). I tillegg vil også lånetilsagn være omfattet.

19.2.1 Beskrivelse av rammeverket

KfS har utarbeidet et rammeverk for å beregne nedskrivninger i henhold til kravene i IFRS 9. Beregning av forventet tap, Expected credit loss (ECL), baseres på en modell bestående av tre «trinn». Se figur under. Når et lån førstegangsinnregnes i foretakets balanse vil det inngå i «Trinn 1». Dersom det vurderes at engasjementet har hatt en signifikant økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning vil det flyttes til «Trinn 2». Misligholdte engasjement allokeres til «Trinn 3». For engasjement i trinn 1 beregnes det 12 måneders ECL (12M ECL), mens det for engasjement i trinn 2 og 3 beregnes ECL for engasjementets restløpetid - Lifetime ECL (LT ECL). Trinn 1 og 2 erstatter de gruppevise nedskrivningene under IAS 39, mens trinn 3 i all hovedsak tilsvarer de individuelle nedskrivningene under IAS 39.

ECL skal være et forventningsrett estimat basert på flere utfall/scenarioer. KfS tilnærming til dette er beskrevet under punkt 19.2.3 under. ECL beregnes som summen av marginale tap. Som et utgangspunkt vil alle trinn 1 lån ha en PD og LGD lik null for alle våre kunder. Følgelig vil ECL kun kunne slå ut dersom en bank migrerer til trinn 2 eller trinn 3.



Misligholdsansynlighet (PD)

KfS benytter offentlig tilgjengelig ratinger, og/eller kvalitative creditscores som estimat på våre engasjements misligholdsansynlighet, og til å vurdere signifikante endringer i denne.

Tap gitt mislighold (Loss Given Default - LGD)

LGD skal i utgangspunktet representere det foretaket forventer å tape gitt at et engasjement går i mislighold. I beregningen skal det derfor tas hensyn til sannsynligheten for at et misligholdt engasjement blir friskmeldt (tilfriskningsrate) og forventet tap dersom engasjementet ikke blir friskmeldt (tap gitt konkurs). Historisk har ikke sparebankene påført kreditorer særlige tap. I årene etter finanskrisen har bankene også fått en mer og mer robust kapitalstruktur. KfS sitt utgangspunkt er at kundenes balanser er av en slik kvalitet at vi ved mislighold ikke vil være spesielt tapsutsatt, og at LGD følgelig må være tilnærmet lik 0. Samtidig er det stor forskjell på bankbalansene, så det vil derfor gjøres individuelle vurdering av LGD mot enkeltbanker, gitt migrasjon. Dette er overkommelig på grunn av det lave antallet kunder, og de gode kredittanalysene som er tilgjengelig om bankmarkedet.

Eksposering på misligholdtidspunktet (Exposure at Default – EAD)

EAD skal representere forventet eksponering mot kunden på et fremtidig konkurstidspunkt. Alle våre lån har en bulletstruktur, så EAD vil være lik dagens eksponering, med et litt varierende påslag av påløpte renter.

19.2.2 Migrering mellom de tre trinnene i modellen

Alle misligholdte engasjement allokeres til trinn 3. Alle engasjement som vurderes å ha hatt en signifikant økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning allokeres til trinn 2. Resterende engasjement inngår i trinn 1.

Signifikant økning i kredittrisiko

Migrering fra trinn 1 til trinn 2 styres av definisjonen av signifikant økning i kredittrisiko. Dette regelsettet består av tre elementer - et kvantitativt element, et kvalitativt element og en back-stop.

Kvantitativt element (Signifikant endring i rating)

Det kvantitative elementet er hoveddriveren for migrering fra trinn 1 til trinn 2 og består av en vurdering av differansen mellom antatt PD beregnet på rapporteringstidspunktet og antatt PD på rapporteringstidspunktet beregnet på oppstartstidspunktet. Denne migrasjonen vil utløses ved en signifikant negativ endring i rating.

Kvalitativt element

Foretaket anser forbearance som en indikator for signifikant økning i kredittrisiko. Dersom det gis forbearance som svekker netto nåverdi av kontantstrømmen med inntil 1% migrerer lånet til trinn 2, med mindre de er i mislighold og allerede vil være i trinn 3. Ved forbearance som svekker NNV med mer enn 1% vil lånet migrere til trinn 3. KfS har aldri opplevd å måtte yte noe forbearance ovenfor en kunde.

30 dager (back-stop)

Et engasjement som er mer enn 30 dager over forfall kan ikke flyttes innenfor trinn 2. KfS har aldri opplevd betalingsproblemer hos våre kunder.

19.2.3 Makroscenarioer

Det skal tas hensyn til fremoverskuende informasjon både i beregningen av om det foreligger en signifikant økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning av eiendelen, og for å komme frem til et forventningsrett estimat på ECL. Vårt utgangspunkt er at hensynet til framoverskuende informasjon er tilstrekkelig hensyntatt i prosessen ved fastsettelse av selskapsratingene vi benytter oss av.

19.2.4 Governance

Tapsmodellen oppdateres kontinuerlig. Særlig ved ny kredittytelse til nye og eksisterende kunder, som skjer ofte. I tillegg er det en grundig årlig gjennomgang da vårt eget ratingselskap går gjennom porteføljen under vår egen selskapsrating.

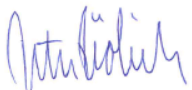
Erklæring i samsvar med verdipapirhandelsloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultater og stillingen til foretaket, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og sikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Bergen, 12. februar 2020

Styret for Kredittforeningen for Sparebanker



Peter Frølich
Styrets leder



Anne Grethe Knudsen
Styrets nestleder



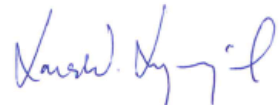
Anne Maria Langeland
Styremedlem



Knut Oscar Fleten
Styremedlem



Susanna Poulsen
Styremedlem



Lars W. Lynngård
Adm. direktør



KPMG AS
Kanalveien 11
Postboks 4 Kristianborg
5822 Bergen

Telephone +47 04063
Fax +47 55 32 11 66
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til representantskapet i Kredittforeningen for Sparebanker

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Kredittforeningen for Sparebankers årsregnskap som viser et overskudd på kr 1 531 tusen. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for

Offices in:

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Oslø	Elverum	Mo i Rana	Stord
Alta	Finnsnes	Molde	Straume
Arendal	Hamar	Skien	Tromsø
Bergen	Haugesund	Sandefjord	Trondheim
Bodø	Knarvik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansand	Stavanger	Ålesund

å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

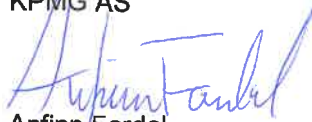
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, 12. februar 2020
KPMG AS



Anfinn Fardal
Statsautorisert revisor



Solheimsgaten 1, 5058 Bergen

Telefon: 55 33 27 00

E-post: kfs@eiendoms kreditt.no

www.kredittforeningen.no